

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

**ПРОГРАМ ЕКОНОМСКИХ РЕФОРМИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ЗА ПЕРИОД 2016-2018. ГОДИНА**

Бања Лука, децембар 2015. године

Садржај

1. СВЕУКУПНИ ОКВИР И ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ	3
2. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР	4
2.1. НАЈНОВИЈА ЕКОНОМСКА КРЕТАЊА.....	6
2.2. СРЕДЊОРОЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ СЦЕНАРИО	8
2.3. АЛТЕРНАТИВНИ СЦЕНАРИЈИ И РИЗИЦИ.....	10
3. ФИСКАЛНИ ОКВИР	10
3.1. СТРАТЕГИЈА ПОЛИТИКЕ И СРЕДЊОРОЧНИ ЦИЉЕВИ	10
3.2. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА БУЏЕТА У 2015. ГОДИНИ.....	11
3.3. СРЕДЊОРОЧНИ ИЗГЛЕДИ БУЏЕТА	12
3.4. НИВО ЗАДУЖЕНОСТИ	13
3.5. АНАЛИЗА ОСЈЕТЉИВОСТИ И УПОРЕЂИВАЊЕ С ПРЕТХОДНИМ ПРОГРАМОМ.....	15
3.6. ОДРЖИВОСТ ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА	16
3.7. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ОБИЉЕЖЈА	17
4. ПРИОРИТЕТИ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ПЕРИОДУ 2016-2018. ГОДИНА.....	18
4.1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА КЉУЧНИХ ПРЕПРЕКА ЗА РАСТ И КОНКУРЕНТНОСТ	19
4.2. ПРИОРИТЕТИ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ ПО ОБЛАСТИМА	19
4.2.1. <i>Управљање јавним финансијама</i>	<i>19</i>
4.2.2. <i>Инфраструктура</i>	<i>23</i>
4.2.3. <i>Пољопривреда</i>	<i>25</i>
4.2.4. <i>Индустрија.....</i>	<i>25</i>
4.2.5. <i>Сектор услуга</i>	<i>26</i>
4.2.6. <i>Пословно окружење, корпоративно управљање и смањење неформалне економије</i>	<i>28</i>
4.2.7. <i>Технолошка апсорпција и иновације</i>	<i>30</i>
4.2.8. <i>Трговинска интеграција.....</i>	<i>31</i>
4.2.9. <i>Запошљавање и тржиште рада</i>	<i>31</i>
4.2.10. <i>Подстицање социјалне укључености, борба против сиромаштва и промовисање једнаких могућности</i>	<i>32</i>
4.3. СКРАЋЕНИ ПРЕГЛЕД РЕФОРМСКИХ ПРИОРИТЕТА	33
5. БУЏЕТСКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ	34
6. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПИТАЊА И УКЉУЧЕНОСТ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА.....	40
7. ЗБИРНИ ПОДАЦИ	42
ПРИЛОГ 1: ТАБЕЛЕ	42
ПРИЛОГ 2: ВАЊСКИ ДОПРИНОСИ.....	56

1. СВЕУКУПНИ ОКВИР И ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ

Земље које су у процесу преговарања са Европском унијом око Споразума о стабилизацији и придруживању, као и земље које су већ потписале овај споразум, али још нису добиле статус земље кандидата, су до 2014. године припремале Економски и фискални програм. Уједно, Економски и фискални програм је био врста припреме за Предприступни економски програм, који су израђивале земље када добију статус кандидата, а у ширем смислу, то је била припрема и за Програм конвергенције, након уласка у Европску унију.

Током 2014. године, Европска комисија је усвојила нову стратегију проширења с новим приступом економском управљању, које је постало кључни стуб процеса проширења Европске уније. Главни циљ новог приступа да земље, кроз економски дијалог у процесу проширења, прво ријеше основна економска питања и тако испуне економске приступне критеријуме. Нови приступ је заснован на процесу Европског семестра на нивоу ЕУ и има за циљ усмјерене специфичне препоруке за сваку земљу и побољшано извјештавање о националим плановима економске политике, укључујући и структуралне реформе. Појачан фокус на економско управљање посебно се односи на земље Западног Балкана са циљем да оне обезбиједе дугорочни раст и конкурентност. У складу са тим, све земље Западног Балкана и Турска поднијеле су свој први Национални програм економских реформи у јануару 2015. године.

Ове године, од свих земаља Западног Балкана и Турске очекује се да припреме Програм економских реформи за 2016. годину, који садржи средњорочни макроекономски оквир и оквир фискалне политике, те свеобухватан програм структуралних реформи.

У складу са наведеним, а на бази методологије и смјерница, које је доставила Европска комисија, Република Српска је израдила Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година (у даљем тексту ЕРП РС 2016-2018) и доставља га Дирекцији за економско планирање (ДЕП), која је Закључком Савјета министара БиХ задужена да обједини дијелове текста за ентитете у документ Програм економских реформи БиХ за период 2016-2018. година (у даљем тексту ЕРП БиХ 2016-2018) и исти усагласи са ентитетима, те достави на усвајање Савјету министара БиХ. Након усвајања, исти се доставља Европској комисији најкасније до 31.01.2016. године.

ЕРП РС 2016-2018 је усклађен са Ревидираним документом оквирног буџета Републике Српске за период 2016-2018. година, који је усвојила Влада Републике Српске на 9. Посебној сједници, одржаној 12.12.2015. године, те Економском политиком Републике Српске за 2016. годину и Буџетом Републике Српске за 2016. годину, који су усвојени на 15. Посебној сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 21-23.12.2015. године.

Усвајању политика Владе Републике Српске претходила је свеобухватна јавна расправа. Наиме, Влада Републике Српске је на 8. посебној и на 25. радно-консултативној сједници разматрала Радну верзију Економске политике Републике Српске за 2016. годину и утврдила текст који је достављен свим партнерима Владе. С тим у вези, прије израде Приједлога Економске политике Републике Српске за 2016. годину Влада Републике Српске је упутила позив свим релевантним субјектима да доставе своје приједлоге и примједбе на Радну верзију Економске политике Републике Српске за 2016. годину, а након тога и 7. децембра 2015. године одржала јавну расправу са свим својим партнерима. Поред тога, Радна верзија Економске политике Републике Српске за 2016. годину је 9. децембра 2015. године разматрана и на 34. редовној сједници Економско-социјалног савјета Републике Српске, те уз одређене примједбе и сугестије социјалних партнера Владе добила једногласну подршку. Сви прихватљиви писмени и усмени приједлози на Радну верзију Економске политике Републике Српске за 2016. годину су уграђени у Приједлог економске политике Републике Српске за 2016. годину, а након тога и у ЕРП РС 2016-2018.

Политике Републике Српске, дате у ЕРП РС 2016-2018, ДЕП треба да угради у коначан документ Програм економских реформи БиХ за период 2016-2018. година.

Економском политиком Републике Српске за 2016. годину дефинисан је основни програмски циљ Републике Српске, а то је јака, стабилна, демократска и просперитетна Република Српска, са надлежностима које су јој верификоване Дејтонским споразумом, отворена према свијету и

институцијама које могу да одговоре потребама свих њених грађана. На основу јасног програмског циља, детаљне анализе стања по свим областима, Програма рада Владе за период 2014–2018. година, те политика Владе Републике Српске, дефинисаних Реформском агендом за период 2016–2018. година и Акционим планом Републике Српске који су усаглашени са Европском унијом и међународним финансијским институцијама, кључне реформске области Владе Републике Српске за 2016. годину базирају се на пет реформских стубова: стабилан привредни раст, фискална одрживост, социјална сигурност, владавина права и Европске интеграције.

Стабилан привредни раст базираће се на опоравку привреде и унапређивању пословне климе и конкурентности. Осигурање одрживог, ефикасног и континуираног привредног раста, уз јачање административних капацитета и повећање ефикасности јавних институција на свим нивоима, створиће простор за повећање и боље усмјеравање социјалних давања, те створити повољније и социјално праведније окружење. Напори у смислу осигурања фискалне и финансијске одрживости ће бити ојачани мјерама за јачање владавине права и борбе против корупције. Уједно, све наведене политике Владе Републике Српске помоћи ће европском путу Републике Српске.

У циљу имплементације циљаних смјерница политика које су усвојене на Економском и финансијском дијалогу у мају 2015. године, Република Српска посебно истиче да је извршила унапређење оквира за управљање буџетом, кроз усвајање Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, којим се успостављају фискална правила и мјере, те оснива Фискални савјет Републике Српске. Уједно, кроз Буџет за 2016. годину настојали смо да унаприједимо систем планирања јавне потрошње, који ће у наредном периоду створити фискални простор за капиталне инвестиције. Такође, активно радимо на успостављању регистра парафискалних давања у сврху растерећења привреде. Усвајањем новог Закона о раду отворили смо процес реформе тражишта рада, а у 2016. години очекујемо предузимање даљих корака на умањењу пореског оптерећења рада, обезбјеђујући истовремено реалне и сигурне изворе, који ће надокнадити губитак прихода ванбуџетским фондовима. Уз техничку помоћ ММФ-а припремамо нови законодавни оквир за банкарски сектор Републике Српске.

2. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР

Према извјештају ММФ-а из октобра 2015. године, World Economic Outlook (WEO), у којем се анализирају глобална економска кретања, пројекција глобалног раста износи 3,1%.

Табела 2.1: Преглед пројекција ММФ-а, ажурирано у октобру 2015. г.				
	Пројекције			
	2013	2014	2015	2016
Реални раст БДП-а, %				
Свијет	3,4	3,4	3,1	3,6
Развијене економије	1,4	1,8	2,0	2,2
САД	2,2	2,4	2,6	2,8
Евро зона	-0,5	0,9	1,5	1,6
Земље у развоју	5,0	4,6	4,0	4,5
Европска унија	0,1	1,5	1,9	1,9
Европске земље у развоју	2,9	2,8	3,0	3,0
Раст свјетске трговине (робе и услуге),%	3,5	3,3	3,2	4,1
Раст цијене нафте, у доларима, годишње промјене, %	-0,9	-7,5	-46,4	-2,4
Потрошачке цијене				
Развијене земље	1,4	1,4	0,3	1,2
Земље у развоју	5,9	5,1	5,6	5,1

Извор: MMF, World Economic Outlook, Update October 2015.

Слабији опоравак у 2015. и 2016. години (у односу на раније пројекције) углавном је резултат утицаја глобалних фактора (висок јавни и приватни дуг, слабост финансијског сектора, низак ниво инвестиција, ниска стопа раста продуктивности рада, демографске транзиције, пад цијена сировина и сл.) који истовремено представљају и ризике за остваривање пројектованог раста. Према истим пројекцијама привредни раст у Евро зони износи 1,5% у 2015. и 1,6% у 2016. години, а у Европској унији 1,9% у 2015. и 2016. години. За Европске земље у развоју¹ пројектован је раст од 3,0% у 2015. и 2016. години². Према мишљењу ММФ-а, регион Југоисточне Европе је имао користи од нижих цијена нафте и постепеног опоравка у Евро зони, али је с друге стране био погођен стањем у Русији и под утицајем повишеног корпоративног дуга.

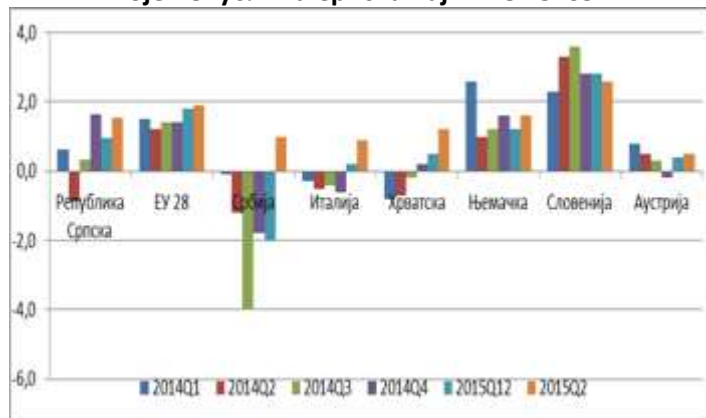
Табела 2.2: Европска економска предвиђања за ЕУ, јесен 2015.

Пројекције за ЕУ	2013	2014	2015	2016
Реални раст БДП (% г/г)	0,2	1,4	1,9	2,0
Инфлација (% г/г)	1,5	0,6	0,0	1,1
Незапосленост (%)	10,9	10,2	9,5	9,2
Биланс буџета (%БДП)	-3,3	-3,0	-2,5	-2,0
Укупни јавни дуг (%БДП)	87,3	88,6	87,8	87,1
Биланс текућег рачуна (%БДП)	1,5	1,6	2,2	2,2

Новембар 2015, Европска комисија

Слично претходном, према пројекцијама Европске комисије из новембра 2015. године³ очекује се наставак благог економског опоравка у наредном периоду, упркос бројним изазовима у глобалној економији. Наиме, и поред пада цијена нафте и слабљења вриједности евра, економски опоравак у 2015. години је био присутан у готово свим земљама чланицама ЕУ, али је остао слабијег интензитета. Очекивани реални раст БДП-а у Евро зони износи 1,6% у 2015. години, до 1,8% у 2016. и 1,9% у 2017. години, док се у ЕУ очекује раст од 1,9% у 2015. до 2,0% у 2016. и 2,1% у 2017. години.

Графикон 2.1: Реалне стопе раста БДП-а квартално (К/К_д) – поређење Република Српска, ЕУ 28 и земље у које Република Српска највише извози

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске, EUROSTAT (недесезонирани подаци)

Кварталне стопе раста БДП-а за ЕУ₍₂₈₎, у 2014. години, су износиле 1,5%, 1,2%, 1,4% и 1,4%, а у прва два квартала 2015. године 1,8% и 1,9%. Подаци на Графикону 2.1⁴ показују да земље најзначајнији спољнотрговински партнери Републике Српске остварују позитивна привредна кретања. Од посматраних земља, Словенија и Њемачка су оствариле раст у читавом посматраном периоду, рецесија у Италији и Хрватској је сведена на ниво од око 0,5% у 2014. години и у првој половини 2015. године ове земље остварују позитивне стопе раста. Слично је и у Србији, након низа негативних стопа раста БДП-а, у другом кварталу 2015. год. остварен је позитиван раст од 1,0%.

¹ Европске земље у развоју обухватају: Србију, Хрватску, Бугарску, Мађарску, Пољску, Румунију и Турску, укључујући Албанију, Босну и Херцеговину, Македонију и Црну Гору.

² Овим су кориговане пројекције из априла за 0,1 п.п. и -0,2 п.п. респективно

³ Autumn Economic Forecast of the European Commission 2015.

⁴ Извор: EUROSTAT, Statistic Database, nedesezonirani (ESA 2010), podaci preuzeti 29.10.2015. g.

Према Извјештају о инвестицијама у свијету (од 24. јуна 2015. године) кретања страних улагања у 2014. години забиљежила су већи пад од очекиваног, тако да је на глобалном нивоу дошло до пада страних улагања у односу на 2013. годину у износу од 16% у односу на очекиваних 8,0%. Развијене земље биљеже пад од 28% у односу на очекиваних 14%, док земље у развоју биљеже раст у износу од 2,0% у односу на очекиваних 4,0%. Земље у транзицији су оствариле пад од 48,3%, што је близу очекиваног пада. Када је у питања југоисточна Европа, према UNCTAD Извјештају о инвестицијама у свијету за 2014. годину, можемо уочити да скоро ниједна земља није достигла ниво страних улагања прије избијања свјетске финансијске кризе 2008. године.

2.1. НАЈНОВИЈА ЕКОНОМСКА КРЕТАЊА

Иако је Република Српска, у 2014. години два пута била погођена поплавама (у мају и у августу), остварен је реални раст БДП-а од 0,2%. Поред лоше хидрометеоролошке ситуације, на привредна кретања је утицало и смањење цијене нафте и хране на свјетском тржишту, те излазак Евро зоне из рецесије. Остварене стопе реалног раста БДП-а у прва два квартала 2015. године, износиле су: 0,9% и 1,5%, респективно⁵, чему је допринијело наставак дефлаторних притисака, опоравак у Евро зони и земљама региона, те раст у областима индустријске производње и грађевинарства.

Индустријска производња са учешћем у БДП од 15,5%, у 2014. години остварила је раст од 0,7%. У највећој мјери ово је резултат раста у области: Прерађивачка индустрија (5,0%), док је пад забиљежен у областима Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација (-9,0%) и Вађење руда и камена (-3,3%). У периоду јануар-септембар 2015. године стопа раста износила је 3,8%, чему је допринијело повећање производње у областима: Производња и снабдијевање ел. енергијом... (2,9%), Вађење руда и камена (13,9%) и Прерађивачка индустрија (2,2%). Овакво кретање индустријске производње назнака је повећања привредне дјелатности у 2015. години у Републици Српској.

Просјечна стопа дефлације у Републици Српској (мјерена индексом потрошачких цијена CPI), у 2014. години, је износила 1,2%, док је у периоду јануар-септембар 2015. године иста износила 1,3%. Ово указује на наставак дефлаторних притисака услед пада цијена нафте и хране на свјетском тржишту. Тако је највећи пад цијена евидентан у одјељцима: Храна и безалкохолна пића (-2,9%) и Превоз (-1,2%), уз чињеницу да у спољнотрговинској размјени Република Српска има значајан трговински дефицит у овим категоријама роба. На Графикону 2.1.1 види се утицај промјене цијена хране и превоза на укупан ниво цијена у Републици Српској у 2014. и девет мјесеци 2015. године⁶. Процијењује се да ће просјечна стопа дефлације у 2015. години износити око 1,0%, док се у Евро зони очекује инфлација од 0,1%.

Просјечна нето плата у Републици Српској у 2014. години износила је 825 КМ, што је, у односу на 2013. годину, номинално повећање од 2,1% а реално 3,3% имајући у виду дефлацију. У периоду јануар-септембар 2015. године, просјечна плата износила је 832 КМ и процијењује се да ће на годишњем нивоу износити 833 КМ.

У 2014. години, анкетна стопа незапослености се смањила (за 1,3 п.п.) на ниво од 25,7%, док се број незапослених смањио за 3,6%. У периоду јануар-септембар 2015. године, број незапослених се додатно смањио за 4,2%, те је остварен благи пад анкетне стопе незапослености (за 0,5 п.п.) на ниво од 25,2%.

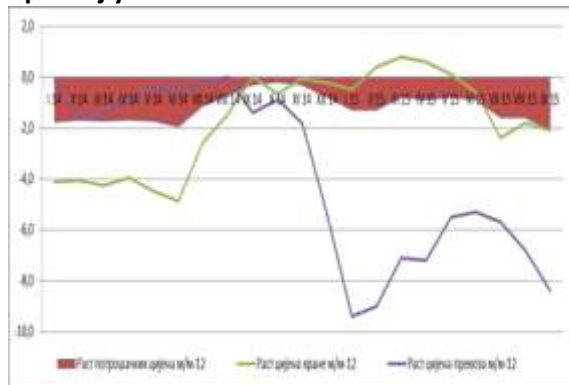
Обим спољнотрговинске размјене у 2014. години износио је 7,6 милијарди КМ и у поређењу са претходном годином већи је за 6,7%, док је покривеност увоза извозом износила 54,4%. Раст извоза износио је 3,4%, док је раст увоза износио 8,5%, чему је углавном допринијело повећање извоза и увоза у области Прерађивачка индустрија која у укупној структури увоза и извоза учествује са око 70-80%. У периоду јануар-септембар 2015. године обим спољнотрговинске размјене је смањен за 7,1%, што је резултат смањења извоза од 4,1% и смањења увоза од 8,7%, док покривеност извоза

⁵ Процијењени подаци Републичког завода за статистику Републике Српске.

⁶ Промјене су изражене годишњим стопама (пореди се одређени мјесец са истим мјесецем претходне године)

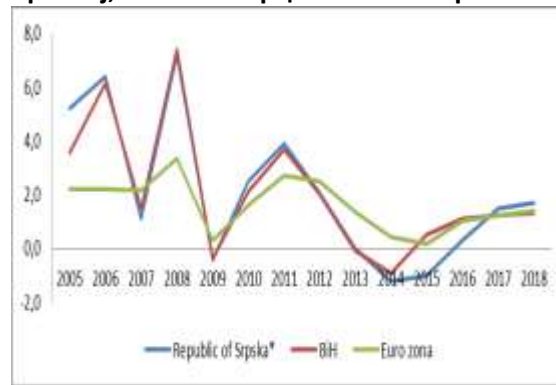
увозом износи 58,9%. Паду извоза значајно је допринио пад извоза у областима: Нафта и уља добијена од битуменских минерала, осим сирових (-57,2%), Електрична енергија (-45,7%) и Огријевно дрво (-20,0%)⁷.

Графикон 2.1.1: Утицај промјене цијена хране и превоза на укупан ниво цијена у Републици Српској у 2014. и 2015.г.

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Графикон 2.1.2: Поређење просјечних годишњих стопа инфлације у Републици Српској, Босни и Херцеговини и Евро зони

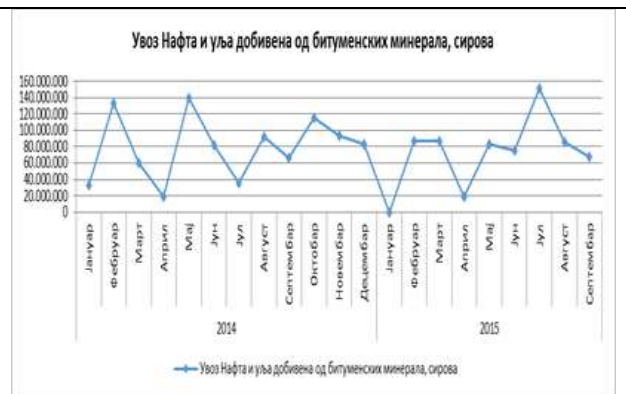
Извор: Републички завод за статистику Републике Српске, MMF

Паду увоза највише је допринио пад увоза сирове нафте из Русије (-33,7%) која значајно учествује у структури увоза са 15,1% (5,7 п.п. мање у односу на исти период 2014. годину), а самим тиме и на кретање увоза. Процјена је да ће на годишњем нивоу, смањење извоза износити 2,9%, а увоза 7,5%.

Графикон 2.1.3: Кретање извоза електричне енергије и увоза сирове нафте у периоду I-IX 2015. године

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Банкарски сектор је у претходном периоду очувао стабилност. У првом полугодишту 2015. године, остварен је раст укупних кредита од 3,0%, углавном због раста кредита приватним друштвима (5,0%) и кредита грађанима (4,0%). Након дужег тренда раста, укупни депозити биљеже благи пад (1,0%), у чијој структури најзначајнији пад од 22,0% имају депозити владиних институција, депозити банкарских институција 15,0%, те депозити приватних друштава 10,0%. Међутим, депозити грађана и даље имају тренд раста и порасли су за 7,0%, а представљају стабилан и значајан извор

⁷ За 2015. годину планирано је смањење производње електричне енергије због ревитализације агрегата Г1 у хидроелектрани Дубровник. Карактеристика електроенергетског система Републике Српске је да преко 50% производње електричне енергије потиче из двије термоелектране, тако да приликом непланског застоја у њиховом раду долази до значајног поремећаја у производњи. Република Српска располаже билансним вишковима електричне енергије који се крећу 20%-30% укупне производње на годишњем нивоу.

финансирања банака. Неквалитетни кредити, који представљају један од кључних ризика банкарског сектора, већи су за 3,0%, од чега повећање неквалитетних кредита физичких лица износи 6%, а неквалитетних кредита правних лица 2,0%.

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, вриједност остварених **инвестиција у стална средства**, у 2014. години износи 1.995,5 милиона КМ, што је у односу на претходну годину повећање од 29,1%. Гледано према техничкој структури, најзначајније повећање је остварено у инвестицијама у грађевинске објекте и просторе (66,6%), док су инвестиције у машине, опрему и транспортна средства остала на приближно истом нивоу (0,5%), а остале инвестиције смањене (-20,8%). Према дјелатностима инвеститора, најзначајније повећање инвестиција остварено је у областима: Вађење руда и камена, Образовање и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација.

Према подацима Централне банке БиХ, у 2014. години, остварена **директна страна улагања** компанија са сједиштем у Републици Српској износи 379,1 милиона КМ, што је готово 2,5 пута више него у 2013. години, када су улагања била на ниском нивоу (152,6 милиона КМ).

Јавни дуг Републике Српске, који обухвата унутрашњи и спољни дуг буџета Републике, унутрашњи и спољни дуг јединица локалне самоуправе, те унутрашњи дуг фондова социјалне сигурности и Универзитетског клиничког центра Бањалука на дан 31. децембар 2014. године је износио 4.090,6 милиона КМ, док је процјена за крај 2015. године 4.357,4 милиона КМ. **Укупан дуг** Републике Српске, који поред јавног дуга обухвата и спољни дуг јавних предузећа и ИРБ РС, на дан 31. децембар 2014. године је износио 5.055,2 милиона КМ, док је процјена за крај 2015. године 5.351,4 милиона КМ.

Према томе, учешће јавног дуга у БДП-у на крају 2015. године износиће 48,8% БДП-а, док ће укупан дуг Републике Српске износити 60,0%⁸ БДП-а. Ако погледамо на којим позицијама ће доћи до значајнијег раста дуга у 2015. години у односу на 2014. годину, видимо да је то спољни дуг Републике Српске (буџета) и јединица локалне самоуправе, те унутрашњи дуг фондова социјалне сигурности. Повећање задужења у 2015. години резултат је прије свега депресијације КМ у односу на друге валуте, те инвестиционе активности Републике Српске (санација штете од поплава, улагање у здравствени и образовни сектор, стамбено збрињавање избјеглих и расељених лица, итд).

Циљеви управљања дугом у наредном периоду су: обезбјеђење финансирања потребног за функционисање владе, обезбјеђење финансирања потребног за развој инфраструктуре и здравства, као и санирање посљедица и заштита од поплава Републике Српске, прибављање средстава уз минимални ризик и трошак узевши у обзир ограниченост финансијских извора као и потребу јачања домаћег тржишта хартија од вриједности.

Поред критеријума у вези са дугом, критеријуми из Мاستрихта прате и буџетски дефицит. Ниво дефицита дозвољен уговором из Мастрихта је 3,0% БДП-а. Дефицит у земљама ЕУ у 2013. години износио је -3,0 % БДП-а. Према обрачуна дефицита за Републику Српску према GFS методологији у 2014. години остварен дефицит од -3,2% БДП-а.

2.2. СРЕДЊОРОЧНИ МАКРОЕКОНОМСКИ СЦЕНАРИО

На основу кретања макроекономских показатеља Републике Српске у претходном периоду и у периоду јануар-септембар 2015. године, привредних активности у Републици Српској и земљама окружења, започетих активности и планираних политика Владе Републике Српске, израђене су процјене и пројекције кретања макроекономских показатеља Републике Српске за период 2015-2018. година.

⁸ У процјенама индикатора за јавни (48,8% БДП-а) и укупан дуг (60,0% БДП-а) за 2014. годину нису укључени кредити намијењени за финансирање санације штете из Јединственог регистра штета - по Закону о задуживању дугу и гаранцијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 71/12 и 52/14) исти се изузимају из ограничења која су прописана за укупан (60%) и јавни дуг Републике Српске (55%).

Табела 2.2.1: Процјене макроекономских показатеља за 2015. год. и пројекције за период 2016-2018. година⁹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
БДП у милионима КМ – номинални	8.682	8.585	8.761	8.847	8.873	9.135	9.536	10.012
Број становника – у милионима	1,43	1,43	1,43	1,42	1,42	1,42	1,41	1,41
БДП по становнику у КМ	6.073	6.006	6.146	6.225	6.256	6.454	6.752	7.104
% раста БДП-а, номинално	4,4%	-1,1%	2,1%	1,0%	0,3%	2,9%	4,4%	5,0%
% раста БДП-а, реално	0,8%	-1,1%	1,9%	0,2%	1,4%	2,4%	2,7%	3,0%
Инфлација - годишња стопа	3,9%	2,1%	0,0%	-1,2%	-1,0%	0,5%	1,5%	1,7%
Просјечне нето плате у КМ	809	818	808	825	833	842	853	865
Увоз у милионима КМ	4.578	4.488	4.558	4.946	4.575	4.777	5.053	5.352
Раст увоза у %	13,0%	-2,0%	1,6%	8,5%	-7,5%	4,4%	5,8%	5,9%
Извоз у милионима КМ	2.561	2.375	2.604	2.692	2.613	2.744	2.936	3.171
Раст извоза у %	17,6%	-7,3%	9,7%	3,4%	-2,9%	5,0%	7,0%	8,0%
Покривеност увоза извозом у %	55,9%	52,9%	57,1%	54,4%	57,1%	57,4%	58,1%	59,2%
Стопа незапослености %	24,5%	25,6%	27,0%	25,7%	25,2%	24,7%	24,2%	23,7%

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске (2011-2014.г.), процјена (2015.г.) и пројекција (2016-2018.г.)

Министарства финансија Републике Српске

Имајући у виду кретања у региону и у Републици Српској (поплаве у 2014. години, сушу у 2015. години, наставак дефлаторних притисака, те планиране активности у Републици Српској) процијењени реални раст БДП-а у 2015. години износи 1,4%. У наредном периоду се, услјед постепеног јачања привредног раста и запослености у окружењу, очекује раст извоза и домаће тражње која се дијелом финансира дознакама из иностранства. У периоду 2016-2018. година, очекује се наставак привредног раста са реалним стопама БДП-а од 2,4%, 2,7% и 3,0%, респективно. Такође, полазећи од очекиваних позитивних кретања у окружењу и њиховог утицаја на привреду у Републици Српској, као и чињеницу да је индустријска производња у Републици Српској у значајној мјери извозно оријентисана, у наредном периоду се очекује позитивно кретање стопа раста индустријске производње (3,0-5,0%).

У пројекцијама за наредне године, позитивна стопа базне инфлације указује на позитивне стопе раста цијена роба и услуга које нису предмет трговине са иностранством. С друге стране, међународне институције предвиђају задржавање цијена нафте и хране на ниском нивоу и у 2016. години, али због опоравка у развијеним земљама очекује се скроман раст цијена, тако да пројектована инфлација у Евро зони износи 1,0%. Имајући у виду наведено, процијењује се да ће у 2016. години у Републици Српској инфлација износити 0,5%, док се у 2017. и 2018. години очекује раст цијена, како нафте, тако и хране на свјетском тржишту, те је у тим годинама пројектована инфлација у Републици Српској 1,5% и 1,7%, респективно.

У наредном периоду се очекује благи раст нето плата и то: 842 КМ у 2016, 853 КМ у 2017. и 865 КМ у 2018. години и наставак тренда пада незапослености, тако да пројектоване стопе незапослености износе 24,7%, 24,2% и 23,7% респективно.

У пројекцијама спољнотрговинске размјене Републике Српске, пошло се од наведених претпоставки везаних за побољшања привредне активности у окружењу, посебно у земљама са којима Република Српска остварује значајну спољнотрговинску размјену и на основу тога очекује се раст извозне тражње. Поред тога, у 2016. години почиње са радом ТЕ Станари, тако да је план производње електричне енергије већи за 27,8% у односу на планирану производњу за 2015. годину.

⁹Напомена: С обзиром да су званични показатељи БДП-а, у случају БиХ према Агенцији за статистику БиХ засновани на производном приступу, Министарство финансија Републике Српске као полазну основу за процјену узима податке о годишњем БДП-у као и кварталне процјене за 2014. годину, засноване на производном приступу, а које препоручују и овлаштене институције Републике Српске и Босне и Херцеговине.

У наредном периоду пројектоване стопе раста извоза износе 5,0% у 2016, 7,0% у 2017. години и 8,0% у 2018. години, стопе раста увоза 4,4% у 2016, 5,8% у 2017. и 5,9% у 2018. години, док пројектоване стопе покривености увоза извозом кретаће се у интервалу 57,4%-59,2%.

Према процјенама Министарства финансија Републике Српске, учешће јавног дуга у БДП-у у Републици Српској у 2016. години ће износити 48,5% БДП-а.

Инвестиционе активности у привреди биће један од значајних покретача привредног раста у наредном периоду. Стратешке области у које ће се највише улагати су саобраћајна инфраструктура, сектор пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и енергетика.

2.3. АЛТЕРНАТИВНИ СЦЕНАРИЈИ И РИЗИЦИ

Основни ризици у наредном периоду везују се за економске индикаторе из окружења и ризике везане за (не)остварење процјене и пројекције земаља у окружењу, неизвјесност кретања цијена на свјетском тржишту, као и елементарне непогоде. Такође, ризици везани за реални сектор, који би се у значајној мјери одразили и на очекивани привредни раст, могли би да се појаве уколико би изостала планирана инвестициона улагања. Када је ријеч о фискалним ризицима, они се везују за евентуални пад прихода од индиректних пореза.

3. ФИСКАЛНИ ОКВИР

3.1. СТРАТЕГИЈА ПОЛИТИКЕ И СРЕДЊОРОЧНИ ЦИЉЕВИ

Консолидовани биланс „Опште владе Републике Српске“ приказан у овом Документу обухвата приходе, расходе и финансирање за ниво „Централне Владе Републике Српске“ (буџет Републике Српске, кориснике буџета Републике Српске унутар и изван главне књиге трезора који имају властите банкарске рачуне и средства по основу инвестиционих пројеката финансираних из иностранства и средства са escrow рачуна), те нивое буџета јединица локалне самоуправе и финансијске планове фондова социјалне сигурности.

На основу урађене анализе стања по свим областима, Влада Републике Српске је одредила кључне циљеве Економске политике Републике Српске у 2016. години: стабилан привредни раст, фискална одрживост, социјална сигурност, владавина права и европске интеграције.

Влада Републике Српске је усвојила Ревидирани Документ оквирног буџета Републике Српске за период 2016-2018. година, на сједници одржаној 12.12.2015. године, којим су дефинисани планирани оквири буџета, те финансирање и дуг за све нивое власти у Републици Српској. Подаци за 2014. годину, представљају извршење буџета на свим посматраним нивоима владе. Подаци за 2015. годину су кориговани у складу са Ребалансом буџета за 2015, а подаци за 2016. годину у складу са буџетима на свим нивоима власти. Подаци за 2017. и 2018. годину, су усклађени са промјенама у буџетима насталим након усвајања Ревидираног Документа оквирног буџета Републике Српске за период 2016-2018. година. Треба истаћи да нису усвојени буџети на свим нивоима власти тако да дио података представља пројекцију.

Када говоримо о циљевима фискалне политике Републике Српске, циљани консолидовани дефицит опште владе износи до 3,0% БДП-а. Консолидовани дефицит опште владе Републике Српске у односу на БДП Републике Српске у 2014. години износио је 3,2%. Према пројекцијама, у посматраном периоду, предвиђа се кретање дефицита/суфицита у распону од -1,7% дефицита до 1,8% суфицита.

Табела 3.1: Фискални оквир за период 2014 - 2018. година по основном сценарију

Фискални показатељи	2014	2015	2016	2017	2018
(% БДП-а)	Извршење	Ребаланс	План	План	План
Укупан приход	41,3	42,8	41,5	40,4	39,8
Укупна потрошња	44,5	44,1	43,1	41,3	37,9
Нето задуживање/кредитирање	-3,2	-1,3	-1,7	-0,8	1,8
Издаци по каматама	1,0	1,3	1,3	1,3	1,3
Примарни биланс	-2,2	0,0	-0,4	0,5	3,1

Извор: Министарство финансија Републике Српске

Република Српска и даље остаје одређена да јача фискалну стабилност тако што и поред номиналног повећања издатака за камате кроз године не дође до повећања текуће и укупне потрошње. Тако се уз пројектовани раст БДП-а Републике Српске очекује континуирано смањење учешћа потрошње посматраних нивоа власти Републике Српске у БДП од 44,5 % у 2014. години до 37,9% у 2018. години.

Када је ријеч о политици дуга, основни циљ Републике Српске је свакако везан за процес придружења Европској унији, што значи да је дугорочна одређеност Републике Српске задржавање јавног дуга на нивоу испод 60% БДП-а Републике Српске.

3.2. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА БУЏЕТА У 2015. ГОДИНИ

Највећи дио фискалног оквира Опште владе Републике Српске чини буџет Републике Српске. Буџет Републике Српске за 2015. годину, усвојила је Народна скупштина Републике Српске 28. децембра 2014. године, у износу буџетског оквира од 2.033,0 милиона КМ.

Услови за покретање израде Ребаланса буџета Републике Српске су створени због измјене у структури реализованих буџетских средстава, као и реализације створених обавеза проистеклих из законских и подзаконских аката у текућој години, спровођење Владиних политика и приоритета, правилног евидентирања буџетских издатака, те спровођење Одлуке Народне скупштине Републике Српске о дугорочном задуживању Републике Српске за рефинансирање дуга Универзитета у Источном Сарајеву. Најзначајније измјене буџетских позиција извршене Ребалансом буџета Републике Српске за 2015. годину у односу на Буџет Републике Српске за 2015. годину:

- У односу на Буџет Републике Српске за 2015. годину, укупни порески приходи у 2015. години Ребалансом су увећани за 30,9 мил. КМ (2,2%), док су укупни буџетски приходи и примици за нефинансијску имовину увећани за 20,3 мил. КМ (1,3%). Примици у дијелу финансирања планирани Ребалансом буџета су већи за 29,8 милиона КМ у односу на план буџета за 2015. годину.
- Расходи по основу коришћења роба и услуга увећани су за 10,9 мил. КМ (12,4%) – као резултат измјене Закона о посебном доприносу за солидарност којим се продужава вријеме важења наведеног закона до 31.12.2015. године, обезбјеђења додатних средстава за расходе по судским рјешењима, институцијама правосуђа, просвјете и културе.
- Расходи финансирања и други финансијски трошкови умањени су за 2,2 мил. КМ (3,6%) – у складу са планом отплате ино и унутрашњег дуга.
- Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике су умањене за 11,2 мил. КМ (4,6%) – као резултат преноса издвајања за борачки додатак са позиције Текуће дознаке за борачки додатак на позицију издатака за отплату неизмирених обавеза из ранијих година, у износу од 11,0 мил. КМ, а у циљу правилног књиговодственог евидентирања, те извршених реалокација и прерасподјела предложених од стране самих буџетских корисника.
- Издаци за нефинансијску имовину увећани су за 11,0 мил. КМ (67,9%) – у највећој мјери као резултат реализације Одлуке о дугорочном задуживању Републике Српске у укупном износу

од 12,7 милиона КМ за рефинансирање дуга Универзитета у Источном Сарајеву, од чега се 0,7 милиона КМ односи на издатке за нефинансијску имовину.

- У оквиру ове групе расхода, обезбијеђена су и средства у износу од 6,8 милиона КМ за потребе набавке опреме и реконструкције објеката за Републичке институције.
- Повећана су и средства у оквиру Јавних инвестиција у износу од 3,5 милиона КМ.
- Издаци за отплату дугова увећани су за 33,0 мил. КМ (6,9%) – планирана су средства у износу од 12,0 милиона КМ у циљу реализације Одлуке о дугорочном задуживању Републике Српске у укупном износу од 12,7 милиона КМ за рефинансирање дуга Универзитета у Источном Сарајеву.
- У циљу правилног књиговодственог евидентирања издвајања за борачки додатак пренесена су средства са позиције Текуће дознаке за борачки додатак на позицију издатака за отплату неизмиренних обавеза из ранијих година, у износу од 11,0 милиона КМ.
- Такође, у оквиру ове групе расхода обезбијеђена су средства у износу од 2,1 милиона КМ за измирење створених обавеза из претходног периода.
- Примици по основу задуживања увећана су за 29,8 мил. КМ као резултат увећања примитака од финансијске имовине за 3,6 милиона КМ, примитака од задуживања за 10,0 милиона КМ и примитака од рефундација отплаћених зајмова у износу од 16,2 милиона КМ.

Према извјештајима о извршењу буџета Републике Српске за шест мјесеци 2015. године, укупни приходи су остварени у висини 99% у односу на план, порези 100%, а непорески приходи 88%. На расходовној страни, остварење укупних расхода износи 87%, текући расходи 89%, а издаци за нефинансијску имовину 50%. У оквиру текућих расхода, расходи за лична примања извршени су 100%, расходи по основу кориштења роба и услуга 65%, расходи финансирања и други финансијски трошкови 90%, дознаке на име социјалне заштите 87% и трансфери између буџетских јединица 81%. Из овога се може видјети да су приликом реализације буџета, отплате дугова приоритет, док се текућа потрошња усклађује са остварењем прихода буџета. На тај начин врши се контрола јавне потрошње, кроз ограничење расхода за коришћење роба и услуга.

3.3. СРЕДЊОРОЧНИ ИЗГЛЕДИ БУЏЕТА

У Табели 2. Изгледи буџета шире владе Републике Српске, дати су консолидвани подаци о планираним буџетским средствима Опште владе.

Буџет Републике Српске за 2016. годину усвојила је Народна скупштина Републике Српске 23.12.2015. године, у износу од 3.127,0 милиона КМ, што је за 1.043,9 милиона КМ (50,1%) више него што је планирано Ребалансом буџета за 2015. годину. Најзначајнија новина у Буџету Републике Српске за 2016. годину, у односу на раније године, јесте увођење Фонда ПИО¹⁰ у трезорски систем пословања, као корисника буџета Републике Српске, и највећа одступања у приходима и расходима Буџета Републике Српске резултат су ове измјене. Ако се посматрају консолидовано буџети за ниво Опште владе Републике Српске, ова измјена неће бити евидентна јер је у претходном периоду Фонд ПИО био обухваћен у оквиру подсектора Фондови социјалне сигурности.

Буџетом Републике Српске за 2016. годину планиран је суфицит у износу од 2,0 милиона КМ, док је на нивоу Централне владе планирани дефицит од 169,4 милиона КМ, а на нивоу Опште владе дефицит од 153,9 милиона КМ. Планирани дефицит буџета на нивоу Опште владе у 2017. години износи 79,4 милиона КМ, док се у 2018. години на нивоу Опште владе очекује суфицит од 183,4 милиона КМ.

Процењени порески приходи Буџетом Републике Српске за 2016. годину већи су од 839,1 милиона КМ (57,9%) у односу на средства планирана Ребалансом буџета за 2015. годину првенствено

¹⁰ Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске

као резултат увођења Фонда ПИО у трезорски систем пословања, као корисника буџета Републике Српске.

Приходи од индиректних пореза планирани су у износу од 1.141,7 милиона КМ (са ино дугом), што је раст од 5,5%. Приходи по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у 2016. години износе 779,0 милиона КМ, по основу укључивања Фонда ПИО. Непорески приходи износе 179,2 милиона КМ, што је увећање од 20,1 милиона КМ (12,7%). Примици у дијелу финансирања већи су за 184,7 милиона КМ (28,0%), а односе се на примитке од краткорочног и дугорочног задуживања, примитке од рефундације отплаћених зајмова од крајњих корисника и примитке од финансијске имовине.

Укупни буџетски расходи и издаци за нефинансијску имовину у 2016. години износе 2.484,3 милиона КМ, што представља увећање од 886,0 милиона КМ (56,3%) у односу на средства планирана Ребалансом буџетом за 2015. годину:

- Расходи финансирања и други финансијски трошкови увећани су за 19,7 милиона КМ (33,5%), у складу са планом отплате ино и унутрашњег задужења, ажурираног плана повлачења по инвестиционим кредитима, планираног финансирања буџета, те календара емисија трезорских записа и дугорочних обвезница.
- Трансфери између буџетских јединица различитих нивоа власти умањени су за 193,3 милиона КМ (66,5%) као резултат гашења трансфера Фонду ПИО због увођења Фонда ПИО у трезорски систем пословања, као и смањења трансфера Фонду за здравствено осигурање Републике Српске.
- Издаци за нефинансијску имовину увећани су за 24,9 милиона КМ (47,7%) као резултат обезбјеђења средстава за куповину објекта у Источном Сарајеву за потребе смјештаја представника Републике Српске у заједничким институцијама БиХ, као и умањења на позицијама набавке постројења и опреме и издатака за нематеријалну произведену имовину.
- Издатке за отплату дугова који у 2016. години износе 668,0 милиона КМ, што је увећање од 157,9 милиона КМ (31,0%).

Буџети јединица локалне самоуправе за 2016. годину планирају потрошњу од 5,5% пројектованог БДП-а Републике Српске и суфицитом од 0,5% истог, односно 43,4 милиона КМ. Финансијски планови фондова социјалне сигурности¹¹ у 2016. години, планирају социјална давања у износу 721,6 милиона КМ. Планирана буџетска потрошња фондова социјалне сигурности износи 8,6% пројектованог БДП-а Републике Српске, а предвиђени дефицит 0,3% истог и износи 27,9 милиона КМ.

3.4. НИВО ЗАДУЖЕНОСТИ

Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске детаљно је уређена област задуживања и издавања гаранција Републике Српске и јединица локалне самоуправе, те начини и процедуре задуживања, што заједно са постојећим законима из области буџетског система чини цјеловит правни оквир за унапређење и контролу буџетске дисциплине. Овим законом утврђено је ограничење износа дуга тако да укупан дуг Републике Српске¹² на крају фискалне године не може бити већи од 60%, док јавни дуг Републике Српске не може бити већи од 55% оствареног БДП-а у тој години. Дуг Републике Српске настао по основу задужења за финансирање санације штете из Јединственог регистра штета, прописаног у Закону о Фонду солидарности за обнову Републике Српске, изузима се из ограничења која су прописана за укупан и јавни дуг Републике Српске.

¹¹ Обухваћени су Фонд здравственог осигурања Републике Српске, Фонд дјечије заштите Републике Српске и Завод за запошљавање Републике Српске, док Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске од 2016. године улази у састав буџета Републике Српске.

¹² У складу са Законом о задуживању, дугу и гаранцијама РС, укупан дуг РС чине јавни дуг Републике Српске, дуг јавних предузећа, ИРБ РС и институција јавног сектора. Јавни дуг је дуг Републике Српске (буџета), дуг јединица локалне самоуправе, те дуг фондова социјалне сигурности.

Што се тиче институционалног аранжмана за управљање дугом у Републици Српској, овај посао је повјерен Ресору за управљање дугом, као организационој јединици Министарства финансија. Ресор је формиран 2007. године, чиме је напуштена дотадашња пракса да дугом управља више различитих организационих јединица у оквиру Министарства финансија.

На дан 31.12.2014. године, стање дуга Републике Српске који се сервисира из буџета Републике Српске¹³ износило је 4.649,9 милиона КМ. Од тог износа се на спољни дуг односи 2.887,2 милиона КМ (62,1%), док се 1.762,7 милиона КМ (37,9%) односи на унутрашњи дуг.

Валутну структуру посматраног дуга Републике Српске карактерише доминација 4 валуте: КМ, EUR, SDR, те USD. Највеће учешће у валутној структури дуга има КМ (37,9%) јер је унутрашњи дуг у цјелини деноминираан у овој валути. Имајући у виду да Централна банка БиХ одржава монетарну стабилност у складу са *currency board* аранжманом¹⁴, може се оцијенити повољним то што је учешће EUR-а у валутној структури дуга значајно (32,5%). Високо учешће EUR-а и КМ-а обезбјеђује висок степен предвидивости будућих обавеза, те је у том смислу Република Српска изложена мањем валутном ризику. Међутим, због значајног учешћа SDR (21,6%) и USD (4,1%) валуте у валутној структури дуга, те имајући у виду и доминацију USD-а у структури SDR-а¹⁵, јачање вриједности USD-а би могло утицати на повећање стања спољног дуга. Ово би истовремено захтијевало више домаће валуте за сервис спољног дуга.

Када је ријеч о структури дуга у погледу рочности, веома је битно као позитивну чињеницу истаћи да је посматрани дуг Републике Српске готово у цјелини дугорочан. Наиме, на краткорочни дуг се односи само 2,5%, док је читав преостали дуг дугорочан и његово учешће износи 97,5%. Од посматраног дуга Републике Српске у фази отплате је 52,1%, док је у *grace* периоду 47,9% дуга. У цјелини гледано, спољни дуг је већим дијелом у отплати, тј. 58,5%, при чему је „стари“ дуг у отплати 94,7%, док је „нови“ дуг у отплати 48,5%. Од унутрашњег дуга у фази отплате је 41,6%, док је у *grace* периоду 58,4%. Већи дио посматраног дуга тј. 61,4% отплаћује се по фиксним каматним стопама. За разлику од спољног дуга који се већим дијелом отплаћује по промјенљивим условима (53,8%), унутрашњи дуг се већим дијелом отплаћује по фиксним условима (86,7%).

Кад је ријеч о структури посматраног дуга са становишта инструмената, утрживи дио дуга (обвезнице и трезорски записи) износи 29,2%, а неутрживи дио дуга (кредити и дуг који се измирује кроз акциони план или у готовини) износи 70,8% дуга. Утрживи дуг даје могућност да се искористе предности управљања дугом јер се истим отворено тргује на тржишту капитала.

Условне финансијске обавезе

Са 31.12.2014. године стање дуга по свим кредитима за које је Влада Републике Српске издала гаранцију износило је 236,8 милиона КМ. У оквиру Буџета Републике Српске планирају се средства за отплату обавеза по основу активираних гаранција и неактивираних гаранција које су процијењене као ризичне.

Табела 3.4.1. Сервис укупног и јавног дуга Републике Српске, те сервис дуга из Буџета Републике Српске

Категорија			2014	са 30.09. 2015.	2015	2016	2017	2018
1	Сервис спољног дуга		265,0	137,4	219,8	275,0	364,2	376,6
	1.1.	Републике Српске	200,7	90,8	143,8	184,1	262,0	278,0
	1.2.	јединица локалне самоуправе	3,6	1,9	5,6	7,7	8,0	8,0

¹³ Ради јединственог начина изражавања података на свим нивоима, у сврху израде овог документа приказано је стање дуга Републике Српске који се сервисира из Буџета Републике Српске, а које обухвата стање спољног дуга Републике Српске (буџета), јединица локалне самоуправе, јавних предузећа и ИРБ РС, те унутрашњи дуг Републике Српске (буџета) и фондова социјалне сигурности настао индиректним задуживањем.

¹⁴ *Currency board* аранжманом, тј. валутним одбором, је утврђено издавање домаће валуте уз пуно покриће у слободним конвертибилним средствима по фиксном курсу 1 КМ: 0,51129 EUR.

¹⁵ Вриједност SDR-а се одређује према корпи од 4 најјаче валуте, тј. њену вриједност чине USD 41,9 %, JPY 9,4 %, EUR 37,4 %, GBP 11,3 %.

	1.3.	јавних предузећа и ИРБ-а	60,6	44,6	70,4	83,3	94,2	90,6
2		Сервис унутрашњег дуга	352,4	320,6	397,0	517,7	506,0	593,4
	2.1.	Републике Српске	216,9	216,2	258,5	413,4	405,1	497,5
	2.2.	јединица локалне самоуправе	66,7	48,4	74,8	60,7	59,0	55,7
	2.3.	фондова социјалне сигурности	68,8	56,1	63,8	43,5	41,9	40,2
3		Сервис јавног дуга РС	556,7	413,4	546,4	709,4	776,0	879,4
	3.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.)	204,3	92,7	149,4	191,7	270,0	286,0
	3.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.2.+2.3.)	352,4	320,6	397,0	517,7	506,0	593,4
4		Сервис укупног дуга РС	617,4	458,0	616,9	792,7	870,2	970,0
	4.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.+1.3.)	265,0	137,4	219,8	275,0	364,2	376,6
	4.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.2.+2.3.)	352,4	320,6	397,0	517,7	506,0	593,4
5		Сервис дуга из Буџета РС	518,1	388,8	526,9	726,2	805,5	908,5
	5.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.+1.3.)	265,0	137,4	219,8	275,0	364,2	376,6
	5.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.3.2.)	253,2	251,4	307,1	451,2	441,2	532,0

Напомена: подаци за 2015. годину су у складу са Ребалансом Буџета за 2015. годину, за период 2016-2018. године су у складу са Буџетом за 2016. годину и наредне двије

Табела 3.4.2. Стање укупног и јавног дуга Републике Српске, те стање дуга по обавезама које се финансирају из Буџета Републике Српске

Категорија			2014	са 30.09. 2015.	2015	2016	2017	2018
1		Стање спољног дуга	2.887,2	2.957,2	3.167,0	3.581,0	3.799,7	3.456,3
	1.1.	Републике Српске	1.859,1	1.935,3	2.093,8	2.308,2	2.456,6	2.146,5
	1.2.	јединица локалне самоуправе	63,5	64,6	79,3	135,9	131,5	127,0
	1.3.	јавних предузећа и ИРБ-а	964,7	957,3	993,9	1.136,9	1.211,6	1.182,8
2		Стање унутрашњег дуга	2.168,0	2.213,3	2.184,4	2.029,4	1.886,6	1.731,5
	2.1.	Републике Српске	1.528,0	1.579,1	1.572,8	1.604,7	1.543,9	1.487,1
	2.2.	јединица локалне самоуправе	330,4	309,1	255,6	272,7	229,6	170,6
	2.3.	фондова социјалне сигурности	309,7	325,1	356,0	152,0	113,1	73,7
3		Стање јавног дуга РС	4.090,5	4.213,2	4.357,4	4.473,5	4.474,8	4.005,0
	3.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.)	1.922,5	1.999,9	2.173,1	2.444,1	2.588,1	2.273,5
	3.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.2.+2.3.)	2.168,0	2.213,3	2.184,4	2.029,4	1.886,6	1.731,5
4		Стање укупног дуга РС	5.055,2	5.170,5	5.351,4	5.610,3	5.686,3	5.187,8
	4.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.+1.3.)	2.887,2	2.957,2	3.167,0	3.581,0	3.799,7	3.456,3
	4.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.2.+2.3.)	2.168,0	2.213,3	2.184,4	2.029,4	1.886,6	1.731,5
5		Стање дуга које се сервисира из Буџета РС	4.649,9	4.746,5	4.940,4	5.313,4	5.436,7	5.001,7
	5.1.	спољни дуг (1.1.+1.2.+1.3.)	2.887,2	2.957,2	3.167,0	3.581,0	3.799,7	3.456,3
	5.2.	унутрашњи дуг (2.1.+2.3.2.)	1.762,7	1.789,3	1.773,4	1.732,5	1.637,0	1.545,3

3.5. АНАЛИЗА ОСЈЕТЉИВОСТИ И УПОРЕЂИВАЊЕ С ПРЕТХОДНИМ ПРОГРАМОМ

Осјетљивост буџетских пројекција на алтернативне сценарије и ризике

Фискалне пројекције засноване су на кретању истих у претходним годинама и првих десет мјесеци 2015. године, планираним измјенама закона и макроекономском оквиру за наредну годину.

За сваку поједину врсту прихода анализирани су трендови остварења у претходном периоду, укључени су једнократни утицаји који ће се десити у наредном периоду, те утврђен степен корелације појединих врста прихода са кретањем макроекономских агрегата. Сви приходи су изражени у текућим цијенама, а степен еластичности пореских прихода израчунат је на бази промјене реалних и номиналних величина односних макроекономских агрегата, прије свега бруто домаћег производа.

Пројекције расхода раде се на основу захтјева корисника буџета и обавеза проистеклих из законских и подзаконских аката. Реализација буџета врши се у складу са остварењем прихода и прилива у буџет.

Ризик остварења јесте у (не)остварењу макроекономских и других претпоставки на којима се заснива пројекција. Такође, ризици у реалном сектору, одразили би се на очекивани привредни раст и број запослених.

Упорјеђивање са претходним програмом

Ако се упореде документи ЕРП РС за 2016. годину и НЕРП РС за 2015. годину евидентно је да су у 2014. години, услјед конзервативног планирања прихода у оквиру прошлогодишњег документа, остварени укупни приходи изнад пројектованих. Најзначајнија одступања су у оквиру прихода од индиректних пореза, прихода од пореза на добит предузећа, доприноса на социјално осигурање, те непореских прихода. Истовремено, остварени укупни расходи у 2014. години су већи од пројектованих у прошлогодишњем документу. Најзначајнија одступања у оквиру текућих расхода су на дознакама за социјалну заштиту, те на издацима за нефинансијску имовину. Ово је узроковало повећање дефицита за 10% у односу на планирани у прошлогодишњем документу.

У 2015. години, ажуриране пројекције прихода и расхода такође су веће од пројектованих у прошлогодишњем документу. Повећање укупних расхода нешто је веће од повећања укупних прихода, тако да је овогодишњим програмом пројектовани дефицит већи за 8,9%, у односу на прошлогодишњи програм.

Ажурираним пројекцијама за 2016. и 2017. годину, повећани су јавни приходи, али у још већој мјери јавни расходи, чиме је дошло до повећања дефицита. Разлог за ово је првенствено што се пројекције базирају на конзервативним пројекцијама прихода и истовремено расходима заснованим на израженим потребама корисника буџета.

3.6. ОДРЖИВОСТ ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА

Република Српска спроводи реформе које треба да обезбиједе дугорочну одрживости система јавних финансија. Једна од важнијих реформи јесте реформа здравственог сектора. У првом кораку извршиће се анализа дуговања здравственог система, односно Домова здравља, те болничког сектора, како би јасно утврдили износе обавеза, те предложили модел за њихово рјешење. Други корак, који ће помоћи да се успостави систем пуне одговорности и фискалне дисциплине у све установе здравственог система представљаће увођење трезорског система пословања. У 2016. години донијеће се Закон о измјенама и допунама закона о здравственом осигурању. Поред наведеног, приступиће се доношењу и новог или измјенама и допунама Закона о здравственим коморама.

У области пензијског и инвалидског осигурања већ од 2016. године потребно је испитати потребу за реформом параметара пензијског система, како би се могла обезбиједити његова одрживост. У циљу обезбјеђења редовности исплате пензија, усвојене су измјене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању, Закона о буџетском систему, Закона о трезору и Закона о доприносима, чији је основни циљ увођење Фонда ПИО Републике Српске у систем трезорског

пословања од 01.01.2016. године. Циљ је да се постигне додатна сигурност у благовременом обезбјеђењу средстава за исплату пензија. Такође, у складу са обавезама из Реформске агенде, у 2016. години израдиће се шеме за добровољно пензионисање, а уједно и приступити оснивању првог добровољног пензијског фонда.

У сарадњи са Инвестиционо-развојном банком Републике Српске планира се израда анализе одрживости предузећа у државном власништву, те предлагање мјера за санацију одрживих и ликвидацију неодрживих предузећа.

Као и у већини земаља, неквалитетни кредити представљају један од кључних ризика банкарског сектора. У циљу рјешавања неквалитетних кредита, неопходно је предузети активности које подстичу вансудско реструктурирање дуга, те отклонити препреке које отежавају овај процес, како у самом законодавном оквиру, тако и у његовом досљедном спровођењу. Потребно је подстаћи банке на примјену различитих модалитета финансијског реструктурирања који доприносе побољшању положаја дужника (отпис обавеза по основу камате и/или главнице, увођење периода мировања обавеза, репрограмирање на дуге рокове и слично), што је до сада у пракси ријетко коришћено, изузев репрограмирања обавеза на краће рокове, након чега су банке прибјежавале принудној наплати.

Детаљније образложење кључних мјера дато је у дијелу 4. Приоритети структуралних реформи.

3.7. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ОБИЉЕЖЈА

Провођење Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, који је усвојен у 2015. години, значајно ће се унаприједити фискалну одговорност и дисциплину за трошење јавних средстава у цијелом буџетском систему Републике Српске, како на републичком нивоу, тако и на нивоу јединица локалне самоуправе и ванбуџетских фондова. Првенствени циљ је да сви субјекти буџетског система Републике Српске искажу укупне неизмирене обавезе, донесу реалне планове за њихово измирење у наредном периоду, те да се онемогући стварање обавеза изнад нивоа дефинисаних буџетима. На тај начин, остварене уштеде у јавној потрошњи биће могуће усмјерити на капиталну потрошњу. Доношење овог закона омогућава даље унапређење система јавних финансија кроз јачање фискалне одговорности, транспарентности и средњорочне и дугорочне одрживости јавних финансија. Такође, овај закон има за циљ јачање одговорности за законито коришћење буџетских средстава кроз унапређење контроле и надзора у циљу осигурања фискалне дисциплине.

У 2016. години, наставиће се са унапређењем рада свих контролних органа у Републици Српској, а истовремено посебна пажња ће се посветити реформи инспекцијских служби у свим областима, путем Приједлога закона о измјенама и допунама Закона о инспекцијама у Републици Српској.

Предложени Закон о измјенама и допунама Закона о пореском поступку је дио сета закона којима се планира спровести даља реформа привредног система у Републици Српској са првенственим циљем сузбијања сиве економије кроз унапређивање контролних инспекцијских поступака и повећање ефикасности инспекцијских органа.

Законом о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске утврдиће се систем унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору, који обухвата финансијско управљање, контролу и интерну ревизију, утврђује методологију и стандарде, те друга питања од значаја за успостављање, развој и спровођење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору. На тај начин, уз Закон о фискалној одговорности у Републици Српској заокружиће се систем који ће омогућити значајно побољшање фискалне дисциплине и одговорности у Републици Српској.

У области финансијског извјештавања у 2016. години, даље ће се унапређивати система извјештавања кроз активности усмјерене на развој статистичких основа финансијског извјештавања усаглашених са међународно признатим стандардима макроекономских статистичких система, повећање ефикасности, обухватности и транспарентности консолидованих финансијских извјештаја корисника буџета, те контролираних јединица јавног сектора. Са циљем стратешког уређења области

рачуноводства и ревизије донијеће се стратешки документ даљег развоја и унапређења рачуноводствене и ревизорске професије у Републици Српској.

Реформа републичке управе у Републици Српској се наставља у 2016. години у циљу побољшања ефикасности и транспарентности управе, као и побољшања професионалности запослених. Биће донесен Закон о државним службеницима којим ће на нови начин бити дефинисана радна мјеста руководећих државних службеника, већа мобилност запослених при попуњавању упражњених радних мјеста и др. Влада и републички органи управе ће својом организацијом бити у директној вези са реформским процесима.

У 2016. години приступиће се доношењу и новог Закона о локалној самоуправи и Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединица локалне самоуправе, који ће бити основ за израду новог стратешког развојног документа у области локалне самоуправе у Републици Српској. Наведеним законима уредиће се, између осталог, критеријуми за одређивање броја запослених у општинским, односно градским управама, те утврдити начела за њихову унутрашњу организацију. Новом Стратегијом развоја локалне самоуправе дефинисаће се правци развоја локалне самоуправе у Републици Српској у периоду 2017-2021. година. Визија развоја подразумијеваће успостављање вишетипског концепта локалне самоуправе, испитивање могућности за даљу функционалну децентрализацију, развијање механизма међуопштинске сарадње, те јачање улоге мјесних заједница у локалној самоуправи. Такође, почетком 2016. године донијеће се Стратегије обуке за запослене у јединицама локалне самоуправе у Републици Српској који обухвата период 2016-2020. године. Општи циљ Стратегије је успостављање одрживог и функционалног система обуке који ће службеницима у општинама и градовима бити квалитетан извор знања и стицања вјештина потребних за развој високо професионалне, одговорне и ефикасне локалне самоуправе у Републици Српској.

4. ПРИОРИТЕТИ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У ПЕРИОДУ 2016-2018. ГОДИНА

Основни програмски циљ Републике Српске одувјек је био јака, стабилна, демократска и просперитетна Република Српска, са надлежностима које су јој верификоване Дејтонским споразумом, отворена према свијету и институцијама које могу да одговоре потребама свих њених грађана. На основу јасног програмског циља, детаљне анализе стања по свим областима, Програма рада Владе за период 2014–2018. година, те политика Владе Републике Српске, дефинисаних Реформском агендом за период 2016–2018. година и Акционим планом Републике Српске који су усаглашени са Европском унијом и међународним финансијским институцијама, кључне реформске области Владе Републике Српске за 2016. годину базирају се на пет реформских стубова:

- 1) Стабилан привредни раст,**
- 2) Фискална одрживост,**
- 3) Социјална сигурност,**
- 4) Владавина права и**
- 5) Европске интеграције.**

Стабилан привредни раст базираће се на опоравку привреде и унапређивању пословне климе и конкурентности. Осигурање одрживог, ефикасног и континуираног привредног раста, уз јачање административних капацитета и повећање ефикасности јавних институција на свим нивоима, створиће простор за повећање и боље усмјеравање социјалних давања, те створити повољније и социјално праведније окружење. Напори у смислу осигурања фискалне и финансијске одрживости ће бити ојачани мјерама за јачање владавине права и борбе против корупције. Уједно, све наведене политике Владе Републике Српске помоћи ће европском путу Републике Српске.

У складу са Смјерницама за Програме економских реформи, које смо добили од Европске комисије, дефинисано је десет приоритетних области и то:

- 1) управљање јавним финансијама,
- 2) инфраструктура,
- 3) пољопривреда,
- 4) индустрија,
- 5) сектор услуга,
- 6) пословно окружење, корпоративно управљање и смањење неформалне економије,
- 7) технолошка апсорпција и иновације,
- 8) трговинска интеграција,
- 9) запошљавање и тржиште рада и
- 10) подстицање социјалне укључености, борба против сиромаштва и промовисање једнаких могућности.

С тим у вези, у наставку, даћемо преглед приоритетних реформских мјера Владе Републике Српске по неким од области (максимално десет), с обзиром да је у складу са смјерницама потребно идентификовати максимално 15-20 приоритетних реформских мјера за БиХ, на које је Влада Републике Српске ставила акценат у периоду 2016-2018. година.

4.1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА КЉУЧНИХ ПРЕПРЕКА ЗА РАСТ И КОНКУРЕНТНОСТ

Кључне препреке за раст и конкурентност у Републици Српској огледају се у слиједећем:

- постојање консолидованог буџетског дефицита и раст јавног дуга, те је неопходно провести фискалну консолидацију која ће постепено довести до смањења буџетског дефицита и средњерочно довести до смањења нивоа јавног дуга;
- нефлексибилност тржишта рада и радног законодавства;
- превелика јавна управа;
- неповољна пословна клима и конкурентност за инвестиције;
- изражена „сива економија“ у готово свим областима;
- дугорочно неодрживи системи социјалне заштите, првенствено здравствени сектор;
- потребна реформа јавних предузећа, првенствено Жељезница Републике Српске, с циљем успостављања одрживих и профитабилних предузећа.

4.2. ПРИОРИТЕТИ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ ПО ОБЛАСТИМА

У наставку ћемо дати преглед кључних структуралних реформи Републике Српске по областима реформе.

4.2.1. Управљање јавним финансијама

Анализа области јавних финансија у Републици Српској јасно указује да постојање буџетског дефицита консолидоване Владе, те стални раст јавног дуга, указују на потребу реформисања овог сектора, што и јесте кључни реформски стуб Владе Републике Српске у периоду 2016-2018. година. Анализом консолидованог буџетског дефицита уочено је да се основни проблеми јављају у здравственом систему, у појединим јавним предузећима, те да је код појединих буџетских корисника изражена фискална недисциплина, јер стварају обавезе веће од средстава која су им одобрена буџетским оквиром. Поред тога, Влада Републике Српске још од 2015. године инсистира на изналажењу реалних и одрживих извора финансирања ванбуџетских фондова, који ће омогућити

смањење збирне стопе доприноса и на тај начин смањење пореског оптерећења рада, односно конкурентнију привреду. И на крају, борба против сиве економије, са намјером ефикасније наплате јавних прихода биће област којој ће Влада Републике Српске у 2016. години посветити посебну пажњу.

С тим у вези, када је ријеч о области управљања јавним финансијама у Републици Српској, у периоду 2016-2018. година, акценат у 2016. години ће бити на слиједећем:

- **Смањењу пореског оптерећења рада, уз истовремено изналагање реалних и сигурних извора финансирања, из којих ће бити надокнађена средства ванбуџетским фондовима, ради губитка прихода од доприноса;**
- **Повећању фискалне одговорности и унапређењу система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору, кроз провођење Закона о фискалној одговорности и Закона о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;**
- **Сузбијању сиве економије кроз усвајање неопходних законских рјешења, којима ће бити унапријеђен рад свих контролних органа;**
- **Реформи здравственог система.**

Смањење пореског оптерећења рада, кроз смањење доприноса, које смо започели са реализацијом у 2015. години, реализоваћемо у 2016. години, обезбјеђујући истовремено растерећење привреде, те сигурне и реалне изворе из којих ће бити надокнађена средства ванбуџетским фондовима због смањења прихода по основу доприноса. С тим у вези, Влада Републике Српске очекује пун ангажман свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, те представника Међународног монетарног фонда, с обзиром да је ово и једна од приоритетних области дефинисаних Реформском агендом, гдје је наведено да ће се додатне мјере, укључујући и повећање ПДВ-а размотрити до краја 2015. године. Поред тога, смањење пореског оптерећења рада је и генерална смјерница са Економског и финансијског дијалога из маја 2015. године.

Када је ријеч о роковима, намјера Владе Републике Српске јесте да се најкасније до краја другог квартала изврши анализа стања и утврде јасни и сигурни извори који ће надокнадити средства ванбуџетским фондовима због губитка прихода од доприноса. Након тога, у трећем кварталу потребно је припремити и усвојити Нацрте, а у четвртном кварталу, након обављених јавних расправа припремити и усвојити Приједлоге законских рјешења која ће омогућити пореско растерећење рада, али уједно и изворе додатног финансирања ванбуџетских фондова, прије свега Фонда здравственог осигурања. На тај начин, доношењем потребних законских рјешења на свим нивоима власти у БиХ, створили би се услови да се од 01.01.2017. године изврши пореско растерећење рада, осигуравајући и одрживост буџета ванбуџетских фондова, што је у складу и са Приједлогом Писма намјере ММФ-а.

Приједлог Владе Републике Српске је ишао у правцу смањења збирне стопе доприноса са 33,0% на бруто плату, на 31,6% на бруто плату, односно за 1,4 процентна поена (смањење стопа доприноса за здравствено осигурање за 1,0 процентни поен, за дјечију заштиту 0,1 процентни поен и за незапосленост 0,3 процентна поена). Према рачуницама Министарства финансија Републике Српске, финансијски ефекти предложених измјена довели би до пада прихода ванбуџетских фондова у укупном износу од око 72,4 милиона КМ (од тога Фонд здравственог осигурања 43,3 милиона КМ, Фонд дјечије заштите 4,5 милиона КМ, Завод за запошљавање 11,1 милион КМ, као и Фонд ПИО 13,4 милиона КМ због смањења бруто плата). У том случају, реалном сектору би остало на располагању 53 милиона КМ.

Имајући у виду значајна средства која су потребна да надокнаде губитак прихода ванбуџетских фондова, кључни задатак за све нивое власти у БиХ ће бити да се изнађу реални и сигурни извори који ће надокнадити губитак прихода од доприноса.

Повећање фискалне одговорности и унапређењу система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору, кроз провођење Закона о фискалној одговорности и Закона о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске, омогућиће већу фискалну дисциплину, те бољу контролу трошења јавних средстава.

Провођење Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, који је усвојен у 2015. години, значајно ћемо унаприједити фискалну одговорност и дисциплину за трошење јавних средстава у цијелом буџетском систему Републике Српске, односно, како на републичком нивоу, тако и на нивоу јединица локалне самоуправе и ванбуџетских фондова. Првенствени циљ је да сви субјекти буџетског система Републике Српске истражу укупне неизмирене обавезе, донесу реалне планове за њихово измирење у наредном периоду, те да се онемогући стварање обавеза изнад нивоа дефинисаних буџетима. На тај начин, остварене уштеде у јавној потрошњи биће могуће усмјерити на капиталну потрошњу. Треба истаћи да је усвајање и провођење Закона о фискалној одговорности у Републици Српској и генерална смјерница са Економског и финансијског дијалога из маја 2015. године. Уједно, у циљу што ефикасније и ефективније примјене Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, прилагодиће се и друга законска рјешења, уколико се за то укаже потреба, да би се фискална одговорност и дисциплина додатно оснажиле.

Законом о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске уредићемо систем унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору, који обухвата финансијско управљање и контролу и интерну ревизију, утврђује методологија и стандарди и друга питања од значаја за успостављање, развој и спровођење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору. На тај начин, уз Закон о фискалној одговорности у Републици Српској, који је већ на снази, те усвајањем Закона о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске заокружићемо систем који ће омогућити значајно побољшање фискалне дисциплине и одговорности у Републици Српској.

Када је ријеч о роковима реализације наведене мјере, намјера Владе Републике Српске је да у прва два квартала припреми сва неопходна подзаконска акта по основу Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, те успостави Фискални савјет Републике Српске, како би се након усвајања Документа оквирног буџета Републике Српске за период 2017-2019. година, активно укључили у припрему буџета за 2017. годину.

Закон о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске је усвојен на Влади у Нацрту, и намјера Владе је да до краја другог квартала буде усвојен у форми Приједлога на Народној скупштини Републике Српске, те да ступи на снагу од 01.07.2016. године. На тај начин, друга половина године би била резервисана за усвајање неопходних подзаконских аката, како би наведено законско рјешење своју пуну примједну имало од 01.01.2017. године.

Наведена законска рјешења онемогућиће стварање обавеза већих од износа средстава која су буџетским корисницима дата на располагање буџетом, што ће створити значајне уштеде, како у буџету Републике, тако и у буџетима јединица локалне самоуправе. Анализа извршења буџета Републике за период 2010-2014. година, указује да су буџетски корисници у просјеку стварали обавезе око 25 милиона КМ веће од средстава која су им дата буџетским оквиром, с тим да су у 2011. и 2012. години, за подстицај пољопривреди, створене додатне обавезе у износу од 35,7 милиона КМ, односно 48,9 милиона КМ. На основу извршене анализе, можемо констатовати да ће провођењем наведених законских рјешења бити омогућене уштеде у износу од 25 милиона КМ на годишњем нивоу, кроз онемогућавање стварања обавеза изнад нивоа средстава датих буџетским оквиром од 01.01.2017. године.

Сузбијању сиве економије кроз усвајање неопходних законских рјешења, којима ће бити унапријеђен рад свих контролних органа је мјера чију смо реализацију започели још у 2015. години, припремајући неопходна законска рјешења, реализоваћемо у 2016. години. Сива економија значајно погоршава фискалну одрживост, односно, сива економија је вишеструко и из неколико аспеката негативна појава која умногоме спречава квалитетан економски напредак, стварањем прије свега нелојалне конкуренције, смањењем прихода буџета и ванбуџетских фондова, онемогућавањем запослених у сивој зони да остваре своја права из социјалних осигурања. Према томе, један од основних циљева Владе Републике Српске у наредном периоду, на путу остваривања фискалне одрживости, односно фискалне консолидације, јесте сузбијање и спречавање сиве економије.

С тим у вези, предложени Закон о измјенама и допунама Закона о пореском поступку је дио сета закона којима се спроводи даља реформа привредног система у Републици Српској са

првенственим циљем сузбијања сиве економије. Унапређивање контролних инспекцијских поступака, повећање ефикасности инспекцијских органа су дио ове реформе, а што се постиже, прије свега стварањем адекватног правног оквира са подлогом у предложеним текстовима закона, за спровођење посебних инспекцијских контрола и репресивним мјерама за утврђивање кршења прописа у вези са регистрацијом пословне дјелатности у форми предузетника, привредног друштва или установе, као и прописа у вези са регистрацијом обвезника доприноса у Јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса. Наиме, сетом закона у овом дијелу реформе, предложено је да све инспекције у Републици Српској имају надлежност у надзору одредаба које уређују обавезну регистрацију правне форме за обављање одређене дјелатности, и такође, да све инспекције у Републици Српској имају надлежност у надзору одредбе овог закона којим је прописана обавеза регистрације обвезника доприноса у Јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса. Овакво или врло слично рјешење имају и земље у окружењу, и требало би да прије свега има превентивно дејство, а посљедично и репресивно јер за кршење предметних одредаба о регистрацији пословања, том субјекту ће бити изречена мјера забране обављања дјелатности и запечаћен објект у којем се та дјелатност вршила, а у случају кршења одредаба о регистрацији обвезника доприноса (радника) прво ће бити изречена новчана казна, а у случају поновљеног прекршаја и том субјекту ће бити изречена мјера забране обављања дјелатности. Предложеним законом се дакле, са циљем сузбијања сиве економије, ствара правни оквир за спровођење надзора и изрицање мјере забране обављања дјелатности оном физичком или правном лицу, предузетнику или установи која као послодавац није регистровала радника (обвезника доприноса) у Јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса, те се даје у надлежност и другим инспекцијама да врше овај надзор.

Према томе, у 2016. години наставиће се рад на унапређивању рада свих контролних органа у Републици Српској, а истовремено ће се посебна пажња посветити реформи инспекцијских служби у свим областима. С тим у вези, Приједлогом закона о измјенама и допунама Закона о инспекцијама у Републици Српској врши се редефинисање овлаштења инспектора у циљу постизања ефикаснијег механизма за обезбјеђивање поштовања прописа, тако да се, између осталог, редефинишу овлаштења инспектора Републичке управе за инспекцијске послове, као и инспектора у јединицама локалне самоуправе у погледу овлаштења да, независно од врсте дјелатности и од надлежности инспектора, сви инспектори, тј. сва инспекцијска звања предвиђена важећим Законом о инспекцијама у Републици Српској, буду овлаштени за вршење инспекцијског надзора над поштовањем одредаба о регистрацији субјеката за обављање одређене дјелатности, као и контроле пријава радника на обавезне видове осигурања. Поред инспектора Републичке управе за инспекцијске послове и инспектора који послове инспекцијског надзора обављају на нивоу јединица локалне самоуправе као повјерене послове, надзор над примјеном одредаба о регистрацији субјеката за обављање одређене дјелатности у складу са посебним прописима, вршиће и инспектори Пореске управе, као и инспектори Републичке управе за игре на срећу. Надзор над примјеном одредаба о регистрацији обвезника доприноса у Јединственом систему регистрације, контроле и наплате доприноса сви инспектори који контролишу наведену област, врше у складу са законом којим се уређује порески поступак, док ће сви овлаштени инспектори надзор над поштовањем одредаба о регистрацији субјеката за обављање одређене дјелатности у складу са посебним прописима, вршити на основу овлаштења која прописује овај закон.

Када је ријеч о роковима реализације наведене мјере, намјера Владе Републике Српске је да наведена законска рјешења усвоји до краја другог квартала 2016. године, како би са примјеном почели од 01.07.2016. године.

Финансијски ефекти наведене мјере огледају се у ефикаснијој наплати пореских прихода, те већем обухвату пореских обвезника, односно проширњу пореске базе, што би требало да побољша фискалну позицију како буџета Републике и буџета општина и градова, тако и фискални положај буџета ванбуџетских фондова. Међутим, анализе Министарства финансија Републике Српске јасно показују да ове мјере неће бити довољне да надокнаде губитак средстава ванбуџетским фондовима због смањења пореског оптерећења рада, већ да је потребно изнаћи реалне и сигурне изворе из којих ће бити обезбијеђена средства ванбуџетским фондовима, ангажовањем свих нивоа власти у БиХ, што је и једна од кључних обавеза из Реформске агенде.

Реформа здравственог система биће реализована у неколико фаза. С циљем увођења трезорског система пословања у здравствени систем Републике Српске, односно у све јавне здравствене установе и Фонд здравственог осигурања Републике Српске, као претходна мјера, биће извршена анализа дуговања здравственог система, односно домова здравља, те болничког сектора, како би се јасно утврдили износи обавеза, те предложио модел за њихово рјешење. Партнер у цјелокупној и свеобухватној реформи здравственог сектора биће експерти из Свјетске банке.

Други корак у реформи здравственог система, који ће помоћи да се успостави систем пуне одговорности и фискалне дисциплине у све установе здравственог система представљаће увођење трезорског система пословања, који ће се реализовати у двије фазе. Прво ће бити уведен трезорски систем пословања у домове здравља, на начин да јединице локалне самоуправе, као оснивачи домова здравља у потпуности преузму одговорност и за управљање и фискалну дисциплину домова здравља, док ће у другој фази у трезорски систем бити укључен секундарни и терцијарни ниво здравствене заштите, те Фонд здравственог осигурања Републике Српске. Намјера је да се прва фаза заврши до краја другог квартала 2016. године, а реализација друге фазе ће бити завршена до краја 2016. године.

На тај начин, створили бисмо простор да се, уз експертску помоћ стручњака из Свјетске банке пронађу нови модели и извори финансирања здравственог сектора, те изврши нормирање мреже здравствених установа, што је такође планирано започети у 2016. години, те на тај начин припремити све активности за успјешну реализацију комплетне реформе здравственог система до краја 2017. године.

Детаљна анализа обавеза здравственог система је тренутно у току, и исту Република Српска проводи са експертима Свјетске банке, тако да ће детаљне информације о финансијском стању и процјенама фискалних ефеката бити на располагању тек након анализе експерата Свјетске банке.

4.2.2. Инфраструктура

Анализа области инфраструктуре у Републици Српској показује да ће и период 2016-2018. година бити обиљежен наставком реализације започетих, те новим инвестицијама, првенствено у области енергетске инфраструктуре, те у области саобраћаја. Уједно,

➤ Реструктурирање Жељезница Републике Српске

представља један од приоритета Владе Републике Српске у 2016. години, како би се успоставио систем који је самоодржив, а уједно који је ефикасан и ефективан. С тим у вези, активности које су започете још у 2015. години, уз техничку помоћ Свјетске банке, биће интензивирани у 2016. години.

Жељезнице Републике имају мноштво специфичности, које их издвајају и условљавају посебан, јединствен приступ процесу реструктурирања. Организација и функционисање Жељезница Републике Српске је нормативно уређена првенствено Законом о жељезницама Републике Српске. Међутим, на пословање овог предузећа утичу и други законски акти Републике Српске и БиХ (Закон о јавним предузећима, Закон о привредним друштвима, и други), бројни подзаконски акти (уредбе, одлуке и други подзаконски акти), правилници из области жељезничког саобраћаја, колективни уговори (Општи, Грански и Колективни уговор Жељезница Републике Српске), те Статут Друштва, као његов највиши нормативни акт. Поред тога, ова област подлијеже и прописима и директивама међународне заједнице (прописима ЕУ, УИЦ, СИТ, ФТЕ и др.). С тим у вези, програм реструктурирања подразумијева укупно прилагођавање условима пословања, што ће бити веома специфично и захтијева веома детаљна и високософистицирана знања из свих наведених области, те ће се заједнички, у сарадњи са експертима Свјетске банке покушати изнаћи најбољи модел. Резултати имплементације предложених мјера и активности реструктурирања треба да буду видљиви кроз јачање оперативних и финансијских капацитета Жељезница, у смислу стабилизације основног

пословања, али и кроз успостављање квалитетног жељезничког система у Републици Српској, који не заостаје за најбољим праксама развијених земаља. Ови резултати би, кроз оптимизацију прихода и расхода, обезбиједили будућу профитабилност Жељезница Републике Српске. Даље улагање Републике у предузеће Жељезнице Републике Српске, како путем годишњих субвенција, тако и путем сервисирања кредитних обавеза и јавних инвестиција у Жељезнице, мора резултовати у промјени власничке структуре, с обзиром да је Република једини акционар који стално и у високим износима субвенционише или инвестира, и што се коначно мора одразити и у промјени власничке структуре Жељезница, односно валоризовању и повећању власничког удјела Републике.

Динамика реализације, као и фискални ефекти ове реформске мјере зависе првенствено од експерата Свјетске банке и њихове анализе која је тренутно у току.

У сврху привредно-економског раста и развоја Републике Српске, у области енергетске инфраструктуре, наставићемо континуирану реализацију започетих, као и обезбјеђење услова за реализацију нових инвестиција уз истовремено очување енергетске стабилности, кроз изградњу већих термоенергетских објеката: ТЕ Станари, ТЕ Угљевик 3 и ТЕ Гацко 2. Трошкове имплементације сносе инвеститори из властитих и кредитних средстава уз подршку Републике Српске у смислу додјеле земљишта у власништву Републике Српске неопходног за реализацију пројекта или гаранта за кредитно задужење ЗП РИТЕ Гацко за реализацију ТЕ Гацко 2. Изградња већих енергетских објеката који користе обновљиве изворе енергије реализоваће се кроз почетак изградње или припрему за изградњу слиједећих објеката: ХЕ Дабар из система Горњи Хоризонти, ХЕ Мрсово на ријеци Лим, МХЕ Бочац 2 на ријеци Врбас, те вјетроелектрана ВЕ Трусуна, Невесиње и ВЕ Хргуд Берковићи. Трошкове имплементације сносе инвеститори уз подршку Републике Српске у смислу додјеле земљишта у власништву Републике Српске неопходног за реализацију пројекта или гаранта за кредитно задужење за реализацију ХЕ Дабар, ВЕ Хргуд и МХЕ Бочац 2.

У области саобраћаја биће израђена просторно планска документација, те ће се приступити изградњи карго објекта, проширењу путничког терминала и набавци аеродромске опреме, а све са циљем са би се на аеродрому Бања Лука повећао проток робе и путника и повећао степен безбједности ваздушне пловидбе. Поред тога, биће израђен и мастер план аеродрома, као и просторни план за подручје посебне намјене. Уједно, да би међународни аеродром Бања Лука задржао CAT I отпочеће активности на проширењу аеродромског комплекса и основне стазе аеродрома према истоку. Инвестиција обухвата израду просторно-планске документације, уклањање објеката – кућа у зони проширења основне стазе, изградњу нове ограде, измјештање ободног канала, проширење основне стазе и њену стабилизацију. Наставиће се са реализацијом инфраструктурних пројеката, и то: Радови на изради главног пројекта и изградњи ауто-пута Бања Лука – Добој, дионица Прњавор–Добој дужине 37 km; Радови на изради главног пројекта и изградњи ауто-пута Бања Лука – Добој, дионица Бања Лука – Прњавор 35 km; Активности у вези са потписивањем уговора са потенцијалним инвеститором (кинески партнери) за изградњу, аутопута на дионици Гламочани – Бања Лука – Мркоњић Град – Млиниште; Активности на припремама за пројектовање и тражењу потенцијалних инвеститора за изградњу аутопута или брзе цесте на дионици Бања Лука – Приједор; Активности на анализи оправданости, те припремама за пројектовање и тражењу потенцијалних инвеститора за изградњу аутопута или брзе цесте на дионици Источно Сарајево – Вишеград, а у вези са пројекцијама и стратегијом главних путних праваца у Републици Србији; Активности у вези са изградњом међудржавног моста на ријеци Сави код Градишке; Активности у вези са проналажењем извора финансирања за изградњи ауто-пута Добој–Вукозавље на коридору Vc, у дужини од 46,6 km; те Активности на изградњи моста преко ријеке Дрине на локацији Братунац–Љубовија и приступних путева на подручју Републике Српске, као и заједничког граничног прелаза.

4.2.3. Пољопривреда

Анализом препрека у области пољопривреде у 2016. години јасно је да је у наведеној области потребно створити правне предуслове, који уважавају и поштују уставно уређење БиХ, а који ће представљати адекватан оквир за приступ ЕУ фондовима.

С тим у вези биће потребно извршити усвајање и хармонизација прописа који произлазе из уставних надлежности Републике Српске (Закон о сјемену, Закон о садном материјалу, Закон о генетички модификованим организмима, Закон о храни, Закон о пољопривреди, Закон о пољопривредном земљишту), те усвајање и хармонизација прописа који се односе на уставне надлежности заједничких органа на БиХ нивоу, а који су истовремено у складу са *Acqui Communautaire* да би се благовремено вршиле припреме за потпуно преузимање регулативе ЕУ када БиХ постане чланица те интеграције, како би се припремили неопходна законска подлога.

Започеће се са активностима на успостављању система идентификације земљишних парцела (енгл. LPIS – Land Parcel Identification System), као саставног дијела Интегрисаног административног контролног система (енгл. IACS – Integrated Administration and Control System), што је у складу са захтјевима ЕУ заједничке пољопривредне политике (енгл. CAP – Common Agriculture Policy). Овим се постижу знатне уштеде и обезбјеђује финансијска дисциплина и намјенски утрошак аграрног буџета.

Такође, израдиће се документа за рурални развој и ИПАРД Оперативне структуре, што је предуслов за креирање ИПАРД Програма и дефинисање мјера које ће се финансирати из ЕУ фондова за рурални развој. Осим тога, земља потенцијални корисник наведених фондова, дужна је да закључи Оквирни споразум и Секторске споразуме са Европском комисијом, затим добије акредитацију за успостављену ИПАРД оперативну структуру. Кориштење средстава ЕУ у претприступном периоду је битно јер омогућава корисницима да осим повећања конкурентности пољопривредних произвођача, имају акредитовану оперативну структуру, која ће служити за прихват много већих средстава из фондова ЕУ за пољопривреду и рурални развој (ЕАФГ И ЕАФРД) након стицања пуноправног чланства.

4.2.4. Индустрија

Анализом области индустрије у Републици Српској, идентификовали смо неколико проблема, који се првенствено огледају у неадекватној структури првенствено прерађивачке индустрије, гдје у Републици Српској доминирају велика предузећа из области металске и дрвопрерађивачке индустрије, које оптерећена наслијеђем из социјалистичког система, уз неадекватан процес нису успјела да се позиционирају на тржишту као препознатљив привредни субјект у својој области.

Прерађивачка индустрија представља један од најзначајнијих сектора привреде Републике Српске, о чему свједоче сљедећи подаци: учешће прерађивачке индустрије у укупној индустрији Републике Српске износи 61,4%, учешће прерађивачке индустрије у извозу Републике Српске износи 88,3%, а уједно прерађивачка индустрија запошљава 48.952 радника. С тим у вези, привредни раст и макроекономска стабилност Републике Српске су неодрживи без стабилног раста прерађивачке индустрије, те њеног доминантног утицаја на извоз.

Имајући у виду дужину трајања процеса приватизације у прерађивачкој индустрији, скроман прилив страних директних инвестиција, недостатак нових програма и технологија, ниску конкурентност привредних друштава, те број привредних друштава у стечају, можемо закључити да досадашњи процес приватизације није дао очекиване резултате. На резултате, као и на дужину трајања процеса приватизације привредних друштава, утицали су бројни фактори, а посебно веома лоше стање у већини привредних друштава. То се, прије свега, односи на високу задуженост, оптерећеност вишковима радне снаге, застарјеле технологије, нерјешене имовинско-правне односе, губитак тржишта, одлазак квалификованих кадрова, недостатак капитала за покретање озбиљније производње и др.

- Имајући у виду да је прерађивачка индустрија значајан сектор индустрије Републике Српске, Влада Републике Српске ће у 2016. години започети, а у 2017. и 2018. години наставити, **процес реиндустријализације у свим областима прерађивачке индустрије, која има за циљ покретање/оживљавање производње, повећање обима индустријске производње и запослености. Овај процес подразумева и „генерално чишћење и спремање“ у привредним друштвима са већинским власништвом државе, од којих нека не послују или послују са минималним капацитетом, те су као таква неефикасна и неликвидна.** Спровођење концепта реиндустријализације подразумева:

- **Окончање процеса приватизације.** У прерађивачкој индустрији послује 20 привредних друштава у којима није приватизован државни капитал, од чега је 11 друштава са већинским и 100% државним капиталом, чији статус под хитно треба ријешити.
- **Реструктурисање.** У циљу успјешног провођења приватизације, проводиће се поступци реструктурисања привредних друштава са већинским и 100% државним капиталом, под условом да иста имају тржиште и даљу перспективу, те да се очекују позитивни ефекти провођења овог поступка.
- **Покретање и окончање стечајног поступка и ликвидација.** У друштвима, у којима приватизација и реструктурисање не би дали позитивне ефекте, треба покренути поступке стечаја и ликвидације. Ради се о тешким социјално економским процесима, који немају алтернативу и који су неопходни како би се спријечило даље стварање губитака и пропадање наведених друштава. Међутим, у случају да за то постоје одговарајуће претпоставке, стечајни поступак ће се проводити у правцу реорганизације, а у циљу очувања производње и запослености.

С тим у вези, а у складу са Акционим планом Републике Српске за реализацију Реформске агенде потребно је нагласити да неке од мјера из Агенде захтијевају: израду списка одрживих и неодрживих јавних предузећа, израду Стратегије за рјешавање предузећа губитака у јавном власништву (Програм реструктурирања и Програм приватизације), те рјешавање неодрживих предузећа у јавном власништву.

Када је ријеч о динамици реализације наведене мјере, намјера Владе Републике Српске јесте да до краја 2016. године, у сарадњи са Инвестиционо-развојном банком Републике Српске, која управља фондовима који су власници државног капитала у предузећима, изради списак одрживих и неодрживих јавних предузећа, те Програм реструктурирања и Програм приватизације, а да питање рјешавања неодрживих предузећа у јавном власништву буде мјера у 2017. и 2018. години.

Анализом фискалног утицаја наведене мјере, јасно је да ће се онемогућити стварање нових губитака у предузећима која су у власништву Републике, те на тај начин, јавна средства која би била потребна да се обезбиједи за наставак „преживљавања“ наведених предузећа биће усмјерена у капиталне инвестиције. У овом моменту је готово немогуће процијенити колико би износиле потенцијалне уштеде, јер је потребно прво детаљно сагледати стање у сваком предузећу појединачно, што ће управо и бити једна од активности у 2016. години.

4.2.5. Сектор услуга

Анализа статистичких података везано за туризам и угоститељство и анализа података о уплати боравишне таксе у протеклом периоду, су показале да треба радити на конкуретности туристичког производа Републике Српске. Потребно је да он буде иновативан, хетероген, привлачан и јединствен, те формиран из спектра разноврсних производа прилагођених могућностима туристичког простора по захтјевима туристичке тражње. Након проглашења туристичких дестинација и креирања производа и идентификације потенцијалних тржишта, слиједи промоција производа, односно туристичке понуде Републике Српске ка наведеним тржиштима и циљним групама.

Анализа банкарског сектора Републике Српске указује да један од основних проблема јесте високо учешће некавалитетних кредита у укупним кредитима банака Републике Српске. Проблеми у вези са растом некавалитетних кредита и непокривени дио резерва за кредитне губитке могу у наредном периоду значајно утицати на слабљење капиталне основе банака, уколико се наставе негативни трендови у квалитету aktive и погоршању наплативости кредита. У циљу додатног јачања отпорности банака и очувања квалитета њиховог пословања, у наредном периоду банке ће своје активности усмјерити на капитално јачање банака, унапређивање система управљања ризицима, а посебно кредитним и ризиком ликвидности, контролу нивоа доспјелих потраживања и некавалитетних кредита ради раног препознавања погоршања кредитног портфолиа и предузимања одговарајућих мјера за рјешавање некавалитетних кредита, те успостављање и унапређивање стрес тестова на могуће сценарије кризних ситуација и њихов утицај на пословање банке, а посебно капитал, кредитни ризик и ризик ликвидности.

У оквиру својих овлашћења, Агенција за банкарство Републике Српске ће у спровођењу континуираног надзора банака посебно појачати надзор кредитног ризика, адекватности резерви за потенцијалне кредитне губитке, те адекватности капитала банака, спроводи тестирање отпорности на стрес по појединачним банкама, успостави систем раног упозорења и откривања проблема и негативних трендова у пословању банака ради превентивног дјеловања и благовременог предузимања мјера, јачати транспарентност пословања банака и других финансијских организација у циљу очувања повјерења у банкарски систем. Такође, активности Агенције треба да буду усмјерене на заштиту права и интереса корисника финансијских услуга, како кроз дјеловање Омбудсмана за банкарски систем, тако и непосредном контролом финансијских организација, у циљу даљег развоја и унапређења супервизије банкарског сектора у складу са међународним стандардима и захтјевима тржишта.

- **У циљу постизања напријед наведеног, у 2016. години биће осавременењен законски оквир који ће построжити бонитетне захтјеве банкарског пословања, укључујући адекватнију процјену профила ризика банака, квалитетније управљање ризицима, досљедну примјену стандарда корпоративног управљања, као и унаприједити надзорну функцију Агенције за банкарство Републике Српске увођењем додатних мјера ране интервенције, развојем консолидованог надзора, те стварањем претпоставки за спровођење поступка реструктурирања банака.**

Према томе, у 2016. години биће донесен нови Закон о банкама Републике Српске, измијењен Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске, у циљу усклађивања са новим Законом о банкама Републике Српске, посебно у сегменту реструктурирања банака, те Агенција за банкарство Републике Српске усвојиће Акциони план за имплементацију препорука FSAP мисије, који ће обухватати период од 2015. до 2017. године.

С тим у вези, у 2015. години израђен је радни текст новог Закона о банкама Републике Српске, који је заснован на препорукама Базелског комитета, примјенљивим рјешењима директива Европске уније, позитивној пракси земаља окружења, као и приједлозима датим кроз пружену техничку помоћ у оквиру постојећег Stand-by аранжмана Међународног монетарног фонда. Новим законом биће дефинисани строжији бонитетни захтјеви банкарског пословања, квалитетније управљање ризицима банкарског пословања, купопродаја пласмана банака по основу кредита овлашћеним купцима, унапређивање и јачање контролне функције Агенције за банкарство Републике Српске, са посебним освртом на мјере ране интервенције, спровођење тестирања отпорности банака на стрес, развијање посебног режима консолидоване супервизије, израда планова опоравка од самих банака, те остала питања од значаја за опоравак банака, као и поступак ликвидације и стечаја.

Доношењем новог закона ствара се могућност реструктурирања банака, како би се обезбиједио континуитет пословања системски значајних банака и избјегао штетни утицај на стабилност финансијског сектора, обезбиједила заштита депонената и инвеститора, те заштита средстава и имовине клијената банака. Према законским рјешењима, а која су у складу са захтјевима нове директиве Европске уније о опоравку и реструктурирању кредитних институција (2014/59/EU), у

поступку реструктурирања губитке у пословању банке треба прво да сnose акционари банке, као и да саме банке првенствено финансирају трошкове поступка реструктурирања банака уплатом доприноса у Фонд за реструктурирање банака, а чије успостављање се предвиђа законом. У случају недостатака средстава Фонда, постоји могућност коришћења и осталих извора финансирања реструктурирања, као што су зајмови, кредити и други прихватљиви облици подршке банака, те уз ограничене услове и коришћење ванредне јавне финансијске подршке Републике Српске.

Важно је још истаћи да је наведена реформска мјера дата и у Реформској агенди, те у Акционом плану Републике Српске за реализацију Реформске агенде.

Када је ријеч о роковима реализације наведене реформске мјере, до краја 2016. године биће донешен нови Закон о банкама Републике Српске, измјењен Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске, у циљу усклађивања са новим Законом о банкама Републике Српске, посебно у сегменту реструктурирања банака, а уједно, Агенција за банкарство Републике Српске донијеће подзаконске акте неопходне за примјену новог Закона о банкама Републике Српске. У 2017. години Агенција за банкарство Републике Српске усвојиће Акциони план за имплементацију препорука FSAP мисије, који ће обухватати период од 2015. до 2017. године, док у периоду 2016-2018. година Агенција за банкарство Републике Српске планира постепену имплементацију BAZEL-а II и BAZEL-а III у складу са усвојеном Стратегијом и Измјеном и допуном Стратегије за увођење „Међународног споразума о мјерењу капитала и стандардима капитала BAZEL II“.

Када говоримо о трошковима имплементације наведене реформске мјере, нови Закон о банкама Републике Српске уводи банкама обавезу плаћања редовних и ванредних доприноса у Фонд за реструктурирање банака у складу са захтјевима нове директиве Европске уније о опоравку и реструктурирању кредитних институција, која подразумева да се будућа реструктурирања системски значајних банака врше на терет средстава банкарског сектора, а не на терет буџетских средстава. Како је предвиђено да послове реструктурирања банака обавља Агенција за банкарство Републике Српске и да у оквиру исте буде успостављен Фонд за реструктурирање банака, исто ће довести до додатних трошкова успостављања посебног организационог дијела задуженог за реструктурирање банака, те трошкова потребне едукације запослених који ће обављати ове послове, а што ће бити финансирано из властитих прихода Агенције. Иако ова реформа захтијева додатне трошкове Агенције ради прилагођавања новим пословима, овакво рјешење представља мањи трошак у односу на друга могућа рјешења реструктурирања банака (нпр. оснивање посебне институције за реструктурирање и управљање Фондом). Такође, потенцијални трошак може представљати и коришћење ванредне јавне финансијске подршке, али само у случају да средства Фонда за реструктурирање банака нису довољна, а реструктурирање банке је од јавног интереса.

4.2.6. Пословно окружење, корпоративно управљање и смањење неформалне економије

Унапређење пословне климе и конкурентности представљају основне предуслове за обезбјеђење стабилног привредног раста. Даљи раст и просперитет морају бити засновани на новим инвестицијама, које ће обезбиједити отварање нових радних мјеста и бити покретач новом привредном циклусу. Реализација тог циља заснива се на појачаној борби против сиве економије, те елиминисању препрека за пословање предузећа и нове инвестиције.

Као што је стање на глобалном нивоу, тако и у Републици Српској је након 2007. године дошло до пада страних инвестиција. Подаци Централне банке БиХ показују да је у 2014. години дошло до пораста обима страних улагања (379,1 мил. КМ што је отприлике половина од укупних улагања у БиХ – око 740 мил КМ према задњим подацима) у односу на 2013. године, али износи нису достигли ниво од прије свјетске економске кризе (као и у већини земаља југоисточне Европе).

Поред глобалних кретања, који су значајан фактор за прилив страних инвестиција, међународни извјештаји (Doing Business, Глобални индекс конкурентности и др) указују на лошију позицију БиХ (нема података за Републику Српску) када су у питању фактори који утичу на

конкурентност. Стога се указује на потребу унапређења пословног амбијента и конкурентности и то у низу области: почетак пословања, изазак са тржишта, грађевинске дозволе, регистрација имовине, плаћање пореза, заштита инвеститора, итд.

Иако је у Републици Српској реализовано низ активности који имају за циљ привлачење страних улагања, ово је динамична област коју је потребно прилагођавати међународним трендовима и окружењу. Стога је планирано доношење Стратегије привлачења страних улагања 2016-2020. и пратећег акционог плана који се базира на претходно поменутих анализама. Циљеви Стратегије (и мјере које су предвиђене за њену реализацију) односе се на јачање конкурентности Републике Српске и унапређење пословне климе (по појединим областима из Доинг Бизниса и других међународних извјештаја), јачање сарадње и капацитета институција, те промотивне активности.

Уједно, честа измјена прописа ствара правну несигурност и лошије утиче на пословни амбијент. Сем тога, процес доношења квалитетнијих прописа подразумијева и анализу трошкова и користи њихове примјене, како на пословни сектор тако и јавни буџет, грађане, екологију, итд. С тим у вези, Влада Републике Српске је међу првима у региону увела процјену утицаја прописа, прво кроз пилот пројекте, а онда и трајно у свој правни систем, а 2015. године Влада Републике Српске усвојила је нову унапријеђену Одлуку о спровођењу процјене утицаја прописа у поступку израде прописа. Поред обавезне примјене на све законе, прописана је обавезна примјена ове методологије и на подзаконске акте. У наредном периоду, потребно је додатно јачање капацитета за њену примјену код свих кључних закона, посебно за пословну заједницу. Посебно је потребно ојачати капацитете и за примјену на подзаконске акте јер се њима често директно утиче на пословни сектор.

С тим у вези, пословна заједница већ дуго истиче проблем различитих врста парафискалних намета, који не само да финансијски, већ и административно оптерећују привреду Републике Српске, те проблема са којим се суочавају у току стечајних поступака. Елиминисањем препрека за пословање предузећа и инвестиције, преко регистра парафискалних намета, те побољшањем стечајних процедура, уз уклањање административних баријера у свим дјелатностима привреде, а уједно инвестицијама у инфраструктурне пројекте, првенствено у области саобраћаја, уз посебну пажњу посвећену бољој повезаности образовања са тржиштем рада, континуирано ће се унапређивати пословна клима и конкурентност привреде Републике Српске.

С тим у вези, кључне реформске мјере у области пословног окружења у 2016. години у Републици Српској ће бити:

- **Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције и**
- **Усвајање и првођење Закона о стечају.**

Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције биће омогућено успостављање регистра парафискалних намета, да би се онемогућило стварање нових парафискалних намета. Након тога уз помоћ USAID-а наставиће се анализа парафискалних намета који су укључени у регистар. На основу резултата анализе донијеће се одлука о евентуалном укидању одређених намета за које се покаже да нису оправдани. Правна основа за регистар парафискалних намета биће успостављена посредством новог Закона о пореском систему.

Динамика реализације ове мјере подразумијева усвајање новог Закона о пореском систему до краја трећег квартала 2016. године, те успостављање регистра парафискалних давања, након чега ће се приступити анализи могућности укидања појединих врста парафискалних намета.

Ефекти ће бити познати по завршетку анализе. У оквиру ове мјере планирано је укидање Посебне републичке таксе, по основу чега ће бити остварени мањи приходи у буџету Републике Српске (сва 10,0 милиона КМ), али и растерећење за привредне субјекте.

Новим **Законом о стечају** уређује се поступак реструктурирања и стечајни поступак, правне посљедице отварања и спровођења поступка реструктурирања и стечајног поступка, реорганизација стечајног дужника на основу стечајног плана, те међународни стечај. Имајући у виду постојеће проблеме и потешкоће у стечајном поступку, новим законом остварују се сљедећи циљеви:

благовремено покретање поступка реструктурирања и стечајног поступка, финансијско и оперативно реструктурирање дужника у поступку реструктурирања, скраћивање периода трајања стечајног поступка, смањење трошкова, нарочито трошкова предујма, начин именовања стечајних управника уз поштовање принципа равномјерности и равноправности приликом именовања, као и старосна граница за стечајне управнике и висина њихових накнада, заштита права повјерилаца у стечајном поступку, унапређивање процеса реорганизације, у смислу његовог поједностављења, усклађивање прописа који имају утицаја на примјену Закона о стечајном поступку, те одређивање органа који би вршио надзор над примјеном законске одредбе која се тиче благовременог покретања поступка и који би изрицао санкције стечајном дужнику, односно органу овлашћеном за заступање стечајног дужника услед неблаговременог покретања поступка. Увођење поступка реструктурирања као новине омогућиће привредним друштвима са финансијским тешкоћама да, прије него што наступи платежна неспособност и разлог за стечај, реструктурирају своје финансијске обавезе и отклоне могућност стечаја и наставе са нормалним привредним животом. Они који то не успију, у поступку реструктурирања имаће према овом закону могућност да то учине у стечајном поступку реорганизацијом стечајног дужника. Када је у питању поступак реструктурирања, нови Закон између осталог прописује да је АПИФ надлежан, односно дужан да као орган који води евиденције рачуна пословних субјеката, сачини листу дужника који касне са измирењем преузетих новчаних обавеза до 60 дана и објави ту листу на интернет страници и у року од три дана обавијести дужника да су се стекли услови за покретање поступка реструктурирања, чиме се отвара могућност благовременог идентификовања потенцијалних инсолвентних привредних субјеката. Поступак реструктурирања се мора окончати у року од 150 дана од дана његовог отварања, а изузетно, у оправданим случајевима овај рок може продужити се за још 90 дана. Уједно, дефинисан је виши степен контроле рада стечајних управника кроз посебно разрађен начин контроле рада стечајног управника од повјерилаца, а предвиђене су и строже новчане казне и једноставнија смјена стечајних управника и њихово брисање са листе. Број предмета које може водити један стечајни управник је лимитиран, а изабрани стечајни управник обавезан је да након преузимања службе закључи код осигуравајућег друштва осигурање од одговорности за све ризике који су повезани са његовом дјелатношћу. На тај начин, у 2016. години обезбјеђује се нова правна регулатива, што ће у значајној мјери ријешити проблеме уочене при досадашњим стечајним поступцима.

Размотриће се и припремити законска рјешења за процесе могућег програмираног, вођеног, брзог стечаја или сличног поступка за акционарска друштва или јавна предузећа од општег интереса, попут комуналних дјелатности, код којих се мора обезбиједити обављање јавне функције и у евентуалном поступку стечаја, као и знатно убрзан и јасно вођен поступак.

С обзиром да је Закон о стечају усвојен у Нацрту у 2015. години, те да је прошао јавну расправу, очекујемо његово усвајање у првом кварталу 2016. године.

Фискални ефекти односе се на смањење трошкова вођења стечајног поступка и поступка реструктурирања, а уједно омогућиће бољу контролу и наплату потраживања између самих привредних субјеката, повећавајући на тај начин и ликвидност привреде.

4.2.7. Технолошка апсорпција и иновације

Анализом области технолошке апсорпције и иновација у Републици Српској, уочено је да је један од највећих проблема наше привреде њена релативна изолованост, односно неповезаност са академским и научноистраживачким простором, али и потенцијалним партнерима који могу да пруже одговоре на многа питања пословног сектора. Умрежавање по свим наведеним основама представља рјешење које се показало као врло ефикасно. Уз снажну опредјељеност институција, овај процес може у кратком року побољшати привредни амбијент и створити предуслове за њен опоравак.

Уједно, идентификовано је да постоји да постоји проблем јаке подршке развоју научноистраживачког кадра за потребе академског тржишта и слаб одзив осталих сектора, посебно реалног сектора, за овим подстицајима. Такође, уочена је недовољна мобилност студената и истраживача, као и релативно слаба повезаност научноистраживачких институција са иностраним организацијама истог или сличног профила.

С тим у вези, у оквиру расположивих финансијских могућности, Влада Републике Српске радиће интензивно и у 2016. години на отклањању уочених проблема, али због ограничености средстава и њихове усмјерености у друге приоритете, значајније реформске мјере у овој области нису дефинисане у периоду 2016-2018. година.

4.2.8. Трговинска интеграција

Анализа стања у области трговинске интеграције у Републици Српској указује на потребу додатног унапређења заштите потрошача, те на утврђивање стратешких праваца у области трговине у наредном периоду. Уједно, додатна промоција и заштита домаће производње, кроз брендирање производа омогућиће бољу препознатљивост домаћих производа и домаћег производног потенцијала.

С тим у вези, у 2016. години Влада Републике Српске реализоваће слиједеће активности: донијети Закон о измјенама и допунама Закона о заштити потрошача у Републици Српској; донијети Стратегију развоја трговине; проводити даље активности на имплементацији Политике брендирања домаће производње; а у циљу промовисања домаћег производа и домаћег производног потенцијала проводићемо слиједеће активности: континуирано провођење кампање „Наше је боље“ у сарадњи са Привредном комором Републике Српске; издавање билтена „Најбоље из Српске“; пружање финансијске подршке раду удружења за заштиту потрошача, те креирање и спровођење политике заштите потрошача. Међутим, значајније реформске мјере у овој области нису дефинисане као приоритетне у периоду 2016-2018. година.

4.2.9. Запошљавање и тржиште рада

Анализа стања на тржишту рада и у области запошљавања указује на недовољну флексибилност тражишта, те на неповезаност висине плате са радним учинком. Уједно, високи негативни подстицаји за запошљавање, не мотивишу људе да раде, што ствара посебне проблеме ванбүджетским фондовима, кроз подстицање неформалног запошљавања. Све наведено, додатно оптерећује привредна друштва, онемогућавајућу већу флукуацију радне снаге, која би омогућила и веће запошљавање и храбрије отварање нових радних мјеста.

- **С тим у вези, кључна мјера Владе Републике Српске у области тржишта рада у 2016. години јесте ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору.**

Нови Закон о раду омогућиће већу флексибилност тржишта рада, бољу повезаност висине плата са радним учинком, смањити негативне подстицаје за запошљавање, омогућити бољу заштиту права радника и смањити неформално запошљавање, те на тај начин значајно допринијети побољшању положаја и радника и привредних друштава. Након доношења новог Закона о раду приступиће се и измјенама других законских рјешења из области рада и запошљавања с циљем његовог усклађивања са новим законом о раду (Закон о измјенама и допунама Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености, Закон о измјенама и допунама Закона о евиденцијама у области рада и здравственог осигурања), као и закључивање новог Општег колективног уговора.

Подршка запошљавању у реалном сектору биће дефинисана Стратегијом запошљавања и другим актима из области запошљавања, а приоритет ће бити дат категоријама породица погинулих бораца и најбољим студентима јавних универзитета. У јавном сектору увешће се обавезно вишегодишње планирање људских ресурса, које ће укључивати планове редовног и превременог пензионисања, рјешавања вишкова и контролисаног, редукованог запошљавања нових лица, с уважавањем приоритета дефинисаних у претходном ставу. Такође, редефинисање улоге Завода за запошљавање Републике Српске, у смислу јачања функције посредовања при запошљавању и спровођења програма и мјера активне политике запошљавања јесте важна активност Владе у 2016. години. За потребе послодаваца, обезбиједиће се доступност спискова незапослених лица, ради брже и лакше комуникације између послодаваца, са једне стране, и лица која траже запослење, са друге стране. Законом о подстицајима запошљавања, који ће се припремити у сарадњи са Привредном комором, креираће се мјере којим ће се послодавац стимулирати за број новозапослених радника у 2016. годину у односу на број радника у претходној години. Овим законом ће бити обухваћена привредна друштва и предузетници.

Када је ријеч о динамици реализације ове мјере, Закон о раду је усвојен у 2015. години, тако да ће у 2016. години бити усвојени подзаконски акти, а приступиће се и усклађивању других законских рјешења са новим Законом о раду. Истовремено, вршиће се анализа рјешења из Закона о раду, са циљем отклањања проблема који се јаве у његовој примјени. Стратегија запошљавања биће припремљена до краја 2016. године, а биће припремљен и План људских ресурса у јавном сектору. Редефинисање улоге Завода за запошљавање у смислу његове веће отворености према послодавцима, реализоваће се у 2016. години, а до краја године припремиће се и усвојити и Закон о подстицајима запошљавања, чиме ће бити заокружена мјера подршке запошљавању у реалном сектору.

Фискални ефекти наведене мјере огледаће се у повећању пореза на доходак и доприносима за новозапослене раднике, док ће негативан ефекат на буџет бити исказан кроз поврат пореза или доприноса, кроз подршку запошљавању кроз нови Закон о подстицајима запошљавања, у зависности од рјешења које буде дефинисано. Међутим, важно је да ће нето ефекат на буџет сигурно бити позитиван.

4.2.10. Подстицање социјалне укључености, борба против сиромаштва и промовисање једнаких могућности

Анализа социјалне заштите Републике Српске јасно указује да је Република Српска кључне реформе у овој области завршила у претходном периоду и да у периоду 2016-2018. година нема намјеру да у се приоритетније бави овом области, што је потврђено и усвојено и кроз Реформску агенду и Акциони план Републике Српске за реализацију Реформске агенде.

С тим вези, када је ријеч о анализи стања у области пензијско система, може се рећи да су реформе пензијског система из 2000. и 2011. године поостриле услове за остваривање права на старосну пензију, оне су имале позитивне ефекте у смислу успоравања раста броја корисника права, али ипак, основни индикатор система, однос броја осигураника и броја корисника права, из године у годину има тренд опадања, што је посљедица сталног повећања броја корисника права и стагнације односно смањења броја осигураника. Ипак, позитивни трендови забиљежени су у структури пензија, у смислу да се повећава проценат корисника старосне пензије у укупном броју корисника и смањењу проценат корисника инвалидске пензије. Позитиван тренд уочава се и у смањењу броја признатих права у једној години. Такође, као позитиван тренд за систем треба нагласити да се постепено повећава ефективна старост корисника старосне пензије у моменту остваривања права. Имајући изнесено у виду, може се констатовати да постоји више трендова који су позитивни за систем пензијског и инвалидског осигурања, али да најважнији индикатор система, тј. однос броја осигураника према броју корисника има негативан тренд и да ће, уколико се у наредном периоду не побољша, дугорочно негативно утицати на стабилност система. С тим у вези, већ од 2016. године

потребно је испитати потребу за реформом параметара пензијског система, како би се благовремено могло реаговати и обезбиједити његова одрживост.

У циљу обезбјеђења редовности исплате пензија, у 2015. години усвојене су измјене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању, Закона о буџетском систему, Закона о трезору и Закона о доприносима, чији је основни циљ био увођење Фонда ПИО Републике Српске у систем трезорског пословања од 01.01.2016. године. Суштина промјене јесте да се приходи и расходи који се односе на исплате пензија и функционално пословање Фонда ПИО у цијелости укључе у буџет Републике Српске и да се тиме постигне додатна сигурност у благовременом обезбјеђењу средстава за исплату пензија.

Такође, у складу са обавезама из Реформске агенде, у 2016. години израдићемо шеме за добровољно пензионисање, а уједно и приступити оснивању првог добровољног пензијског фонда.

У 2016. години Влада Републике Српске спроводиће активности које ће имати за посљедицу побољшања социјалне заштите у смислу да помоћ добијају најсиромашнији и онима којима је најпотребнија. На тај начин побољшаћемо циљање социјалне заштите, кроз боље циљање приоритетних група и најугроженијих становника Републике Српске, већу контролу социјалних давања, те смањење трошкова општинских и републичких буџета.

4.3. СКРАЋЕНИ ПРЕГЛЕД РЕФОРМСКИХ ПРИОРИТЕТА

Према томе, анализирајући све претходно наведено, можемо издвојити десет кључних реформи које ће Република Српска спровести или почети да спроводи у 2016. години, а односе се на слиједеће:

- Сектор „Управљање јавним финансијама“ (4 мјере):
 1. Смањење пореског оптерећења рада, уз истовремено изналагање реалних и сигурних извора финансирања, из којих ће бити надокнађена средства ванбуџетским фондовима, ради губитка прихода од доприноса;
 2. Повећање фискалне одговорности и унапређењу система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору;
 3. Сузбијање сиве економије;
 4. Реформа здравственог система;
- Сектор „Инфраструктура“ (1 мјера):
 5. Реструктурирање Жељезница Републике Српске;
- Сектор „Индустрија“ (1 мјера):
 6. Реиндустријализација у свим областима прерађивачке индустрије;
- Сектор „Услуге“ (1 мјера):
 7. Осавремењен законски оквир банкарског сектора Републике Српске, те створене претпоставке за спровођење поступка реструктурирања банака;
- Сектор „Пословно окружење“ (2 мјере):
 8. Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције (парафискални намети);
 9. Усвајање и првођење Закона о стечају;
- Сектор „Запошљавање и тржиште рада“ (1 мјера):
 10. Ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору.

5. БУЏЕТСКЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ СТРУКТУРАЛНИХ РЕФОРМИ

Табела 10: Матрица обавеза политике (у милионима КМ)

	Опис политике	2015. год.	2016. год.	2017. год.	2018. год.
		X - 1	X	X +1	X +2
1. Смањење пореског оптерећења рада					
Смањење пореског оптерећења рада, кроз смањење доприноса, које је започето са реализацијом у 2015. г, реализоваће се у 2016. г, обезбјеђујући истовремено растерећење привреде, те сигурне и реалне изворе из којих ће бити надокнађена средства ванбуџетским фондовима због смањења прихода по основу доприноса. Имајући у виду значајна средства која су потребна да надокнаде губитак прихода ванбуџетских фондова, кључни задатак за све нивое власти у БиХ ће бити да се изнађу реални и сигурни извори који ће надокнадити губитак прихода од доприноса, тако да ће нето ефекат на буџет бити фискално неутралан. Према рачуницама Министарства финансија Републике Српске, финансијски ефекти предложених измјена довели би до пада прихода ванбуџетских фондова у укупном износу од око 72,4 милиона КМ. У том случају, реалном сектору би остало на располагању 53,3 милиона КМ. С тим у вези, треба обезбиједити реалне и сигурне изворе финансирања ванбуџетских фондова, који ће им надомјестити губитак прихода од доприноса.					
A.	Трајање реформе *		X		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Повећање фискалне одговорности и унапређење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору					
Провођењем Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, који је усвојен у 2015. г, унаприједиће се фискална одговорност и дисциплина за трошење јавних средстава у цијелом буџетском систему Републике Српске. Циљ је је да сви субјекти буџетског система Републике Српске искажу укупне неизмирене обавезе, донесу реалне планове за њихово измирење у наредном периоду, те да се онемогући стварање обавеза изнад нивоа дефинисаних буџетима. У оквиру ове мјере планирају се активности: 2.а) Препрема подзаконских аката по основу Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, 2.б) Успостава Фискалног савјета Републике Српске, 2.ц) Усвајање Закона о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у форми Приједлога на Народној Скупштини Републике Српске. Наведена законска рјешења онемогућиће стварање обавеза већих од износа средстава која су буџетским корисницима дата на располагање буџетом, што ће створити уштеде, у буџету Републике и у буџетима јединица локалне самоуправе.					
A.	Трајање реформе *		X		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				

Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				

3. Сузбијање сиве економије

Сузбијању сиве економије кроз усвајање неопходних законских рјешења, којима ће бити унапријеђен рад свих контролних органа је мјера чија је реализација започела у 2015. г. Припрема неопходних законских рјешења биће реализована у 2016. г. Један од основних циљева Владе Републике Српске у наредном периоду, на путу остваривања фискалне одрживости, односно фискалне консолидације, јесте сузбијање и спречавање сиве економије.

А.	Трајање реформе *		Х		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				

4. Реформа здравственог сектора Републике Српске

У оквиру реформе здравствено система извршиће се следеће активности:

- 4.а) Анализа дуговања здравственог система, односно Домова здравља и болничког сектора у сарадњи са експертима Свјетске банке како би се утврдили износи обавеза, те предложили модели за њихово рјешење. Висина трошкова биће утврђена тек након окончања анализе;
- 4.б) Увођење у трезорски систем пословања домова здравља - не очекују се значајнији додатни трошкови обзиром да се планира извршити у оквиру постојеће администрације;
- 4.ц) Увођење у трезорски систем пословања секундарног и трецијарног нивоа здравствене заштите, те ФЗО РС - процјена трошкова ће утврдити USAID у предстојећем периоду.
- 4.д) Изналажење нових модела и извора финансирања здравственог система, те
- 4.е) Нормирање мреже здравствених установа.

А.	Трајање реформе *				Х
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				

-БЗ	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				
-----	--	--	--	--	--

5. Реструктурирање Жељезница Републике Српске

Реструктурирање Жељезница Републике Српске у оквиру кога су предвиђене активности:

5.а) Реструктурирање Жељезница Републике Српске - нема директних трошкова на буџет Републике Српске јер Приједлог ради Свјетска банка, а финансира Шведска влада;

5.б) Консолидација власништва Жељезница Републике Српске - очекује се трошак од око 4,0 милиона КМ за откуп преосталог дијела власништа.

Реструктурирање Жељезница Републике Српске ради се у циљу довођења Жељезница Републике Српске у равноправан положај на тржишту, чиме ће се створити оквир за самостално функционисање предузећа без субвенција из буџета Републике Српске.

А.	Трајање реформе *			Х	
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)	0,00	0,00	4,00	0,00
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе	0,00	0,00	0,00	0,00
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу	0,00	0,00	4,00	0,00
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање	0,00	0,00	0,00	0,00
-БЗ	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање	0,00	0,00	0,00	0,00

6. Реиндустријализација у свим областима прерађивачке индустрије

У 2016. години ће започети, а у 2017. и 2018. години наставити, процес реиндустријализације у свим областима прерађивачке индустрије, која има за циљ покретање/оживљавање производње, повећање обима индустријске производње и запослености. Овај процес подразумијева и „генерално чишћење и спремање“ у привредним друштвима са већинским власништвом државе, од којих нека не послују или послују са минималним капацитетом, те су као таква неефикасна и неликвидна. До краја 2016. године, израдиће се списак одрживих и неодрживих јавних предузећа, те Програм реструктурирања и Програм приватизације, а да питање рјешавања неодрживих предузећа у јавном власништву буде мјера у 2017. и 2018. г. У овом моменту није могуће процијенити колико би износиле потенцијалне уштеде, јер је потребно прво детаљно сагледати стање у сваком предузећу појединачно, што ће управо и бити једна од активности у 2016. г.

А.	Трајање реформе *				Х
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				

-БЗ	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				
7. Осавремењен законски оквир банкарског сектора Републике Српске, те створене претпоставке за спровођење поступка реструктурирања банака					
Осавремењавање законског оквира банкарског сектора Републике Српске, те стварање претпоставке за спровођење поступка реструктурирања банака у оквиру чега су предвиђене активности: 7.а) Унапријеђење надзорне функције Агенције за банкарство и увођење функције реструктурирања банака; 7.б) Доношење новог Закона о банкама; 7.ц) Усвајање акционог плана за имплементацију препорука FSAP мисије; 7.д) Имплементација BASEL I и BASEL II. Реализација мјере не предвиђа значајнији директни финансијски утицај на буџет.					
А.	Трајање реформе *				X
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0
-БЗ	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције					
Успостављање регистра парафискалних намета, да би се онемогућило стварање нових парафискалних намета. Након тога уз помоћ USAID-а наставиће се анализа парафискалних намета који су укључени у регистар. На основу резултата анализе донијеће се одлука о евентуалном укидању одређених намета за које се покаже да нису оправдани. Ефекти ће бити познати по завршетку анализе. У оквиру ове мјере планирано је укидање Посебне републичке таксе, по основу чега ће бити остварени мањи приходи у буџету Републике Српске (сва 10,0 милиона КМ), али и растерећење за привредне субјекте.					
А.	Трајање реформе *		X		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)	0,0	0,0	-10,0	-10,0
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе	0,0	0,0	-10,0	-10,0
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу	0,0	0,0	0,0	0,0
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање	0,1	0,1	0,0	0,0
-БЗ	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0
9. Усвајање и провођење Закона о стечају					

Нацрт Закона о стечају усвојен је у 2015. г., прошао је јавну расправу, а усвајање Закона очекује се у првом кварталу 2016. г. Овим Законом биће остварени следећи циљеви: благовремено покретање поступка реструктурирања и стечајног поступка, финансијско и оперативно реструктурирање дужника у поступку реструктурирања, скраћивање периода трајања стечајног поступка, смањење трошкова, нарочито трошкова предујма, начин именовања стечајних управника уз поштовање принципа равномјерности и равноправности приликом именовања, као и старосна граница за стечајне управнике и висина њихових накнада, заштита права повјерилаца у стечајном поступку, унапређивање процеса реорганизације, у смислу његовог поједностављења, усклађивање прописа који имају утицаја на примјену Закона о стечајном поступку, те одређивање органа који би вршио надзор над примјеном законске одредбе која се тиче благовременог покретања поступка и који би изрицао санкције стечајном дужнику, односно органу овлашћеном за заступање стечајног дужника усљед неблаговременог покретања поступка.

Фискални ефекти односе се на смањење трошкова вођења стечајног поступка и поступка реструктурирања, а уједно омогућиће бољу контролу и наплату потраживања између самих привредних субјеката, повећавајући на тај начин и ликвидност привреде.

А.	Трајање реформе *		Х		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				

10. Ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору

У 2015. г. усвојен је нови Закон о раду чија ће примјена омогућити већу флексибилност тржишта рада, бољу повезаност висине плата са радним учинком, смањити негативне подстицаје за запошљавање, омогућити бољу заштиту права радника и смањити неформално запошљавање.

Реализација ове мјере биће спроведене следеће активности у 2016. г.:

10.а) усвојиће се подзаконски акти и приступиће се усклађивању других законских рјешења са новим Законом о раду,

10.б) анализираће се рјешења из Закона о раду, са циљем отклањања проблема који се јаве у његовој примјени,

10.в) припремање Стратегије запошљавања и Плана људских ресурса у јавном сектору,

10.г) редефинисање улоге Завода за запошљавање у смислу његове веће отворености према послодавцима,

10.д) усвајање Закона о подстицајима запошљавања, чиме ће бити заокружена мјера подршке запошљавању у реалном сектору.

Фискални ефекти наведене мјере огледаће се у повећању пореза на доходак и доприносима за новозапослене раднике, док ће негативан ефекат на буџет бити исказан кроз поврат пореза или доприноса, подршку запошљавању и нови Закон о подстицајима запошљавања, у зависности од рјешења која буду дефинисана. Очекује се да ће нето ефекат на буџет бити позитиван.

А.	Трајање реформе *		Х		
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)				
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе				
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу				

Б.3	Могуће не-буџетско финансирање				
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање				
	УКУПНО				
Б.	Нето директни утицај на буџет (евентуални)	0,0	0,0	-14,0	-10,0
Б.1	Директни утицај на буџетске приходе	0,0	0,0	-10,0	-10,0
Б.2	Директни утицај на буџетску потрошњу	0,0	0,0	4,0	0,0
Б.3	Могуће не-буџетско финансирање	0,1	0,1	0,0	0,0
-Б3	Од чега из намјенских IPA фондова укључујући WBIF финансирање	0,0	0,0	0,0	0,0

6. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПИТАЊА И УКЉУЧЕНОСТ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Дирекција за економско планирање БиХ (у даљем тексту: ДЕП), која је координатор на изради Програма економских реформи БиХ је својим дописом број: 01-23.1-21-21/15 од 06.07.2015. године, тражила именовање координатора испред Републике Српске на изради Програма економских реформи БиХ за 2016. годину. Дописом број: 06.01/111-100-1/15 од 13.07.2015. године, Министарство финансија је обавијестило ДЕП о именовању координатора на изради Програма економских реформи БиХ за 2016. годину испред Републике Српске.

Дана, 21.09.2015. године, у Паризу је одржан регионални састанак координатора за израду Програма економских реформи за 2016. годину, коме је присуствовао и представник Републике Српске (Далибор Томаш) и на коме су представници Европске комисије и „ОЕСД“-а презентovali Нове смјернице, затим препоруке у вези главних промјена и кључних рокова и датума, те могућности техничке помоћи која је доступна од стране „ОЕСД“-а на припреми Програма економских реформи за 2016. годину.

Влада Републике Српске, на 42. сједници, одржаној 01.10.2015. године упознала се са Информацијом Министарства финансија Републике Српске о активностима на изради Програма економских реформи Босне и Херцеговине за период 2016-2018. година, број: 06.01/152-316-3/15 од 30.09.2015. године, те донијела је Закључак, број: 04/1-012-2-2119/15, којим је задужила координатора за израду Програма економским реформи испред Републике Српске да у сарадњи са другим министарствима и институцијама Републике Српске изради Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година, у роковима и по методологији коју захтијева Европска комисија, те да исти достави Влади Републике Српске на разматрање и усвајање, прије него што исти буде упућен Дирекцији за економско планирање БиХ, на обједињавање.

Уједно, истим Закључком, Влада Републике Српске је задужила ресорна министарства на која се односе реформске области по новим Смјерницама Европске комисије, да најкасније до 02.10.2015. године, именују по једног представника (у рангу помоћника министра) који ће учествовати у изради Програма економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година. С тим у вези, за процес израде Програма економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година именован је Тим Републике Српске, од представника: Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Министарства индустрије, енергетике и рударства, Министарства саобраћаја и веза, Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, Министарства здравља и социјалне заштите, Министарства за економске односе и регионалну сарадњу, Министарства финансија и Министарства правде. Такође, задужена су и сва друга министарства у Влади Републике Српске да се активно ставе на располагање Тиму Републике Српске.

Дана, 27.11.2015. године припремљена је Радна верзија Програма економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година, која је достављена представницима Европске комисије и ОЕСД-а, који су нам дали веома корисне примједбе и сугестије у правцу бољег дефинисања реформских мјера Републике Српске.

Паралелно са израдом Програма економских реформи Републике Српске Влада Републике Српске је приступила и изради Економске политике Републике Српске за 2016. годину, која је у суштини укључила све реформе дефинисане Програмом економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година, тако да смо исте политике укључили у оба документа и заједнички ушли у процес консултација са свим партнерима Владе Републике Српске.

С тим у вези, Влада Републике Српске је на 8. посебној и на 25. радно-консултативној сједници разматрала Радну верзију Економске политике и Програма економских реформи и утврдила текст који је достављен свим партнерима. Поред тога, упућен је допис свим партнерима да доставе своје писане примједбе на политике Владе, а након тога и 07.12.2015. године одржана је јавна расправа на коју су позвани сви партнери Владе.

Такође, политике Владе Републике Српске разматране су и на 34. редовној сједници Економско-социјалног савјета Републике Српске, која је одржана 09.12.2015. године, те уз одређене примједбе и сугестије социјалних партнера, Влада је добила једногласну подршку. Сви прихватљиви писмени и усмени приједлози и примједбе уграђени су у Приједлог економске политике Републике Српске, која је усвојена на 15. посебној сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној од 21. до 23.12.2015. године, а самим тим и у Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година.

Након што је Економска политика Републике Српске за 2016. годину усвојена на сједници Народне скупштине Републике Српске, те након рада са експертом ТАIЕХ-а на процјенама фискалних ефеката реформских мјера (од 21. до 23.12.2015. године био у Бањалуци) Тим Републике Српске припремио је Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година и исти доставио Влади Републике Српске на разматрање и усвајање.

Влада Републике Српске је на сједници, одржаној 30.12.2015. године, разматрала и усвојила Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година. Закључком је задужила Министарство финансија Републике Српске да Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година достави Дирекцији за економско планирање БиХ, у циљу обједињавања истог у Програм економских реформи БиХ за период 2016-2018. година.

Уједно, Влада Републике Српске тражи од Дирекције за економско планирање БиХ да Министарству финансија Републике Српске достави обједињен Програм економских реформи БиХ за период 2016-2018. година, прије упућивања истог Савјету министара БиХ на усвајање, а задужује Министарство финансија Републике Српске да информише Владу о Програму економских реформи БиХ за период 2016-2018. година, одмах након добијања истог од стране Дирекције за економско планирање БиХ.

7. ЗБИРНИ ПОДАЦИ

ПРИЛОГ 1: ТАБЕЛЕ

Табела 1д: Секторски биланси

			2014	2015	2016	2017	2018
	% од БДП-а	% од БДП-а	ESA код Х-2	Година Х-2	Година Х-1	Година Х	Година Х+1
1.	Нето кредитирање/задужевање у односу на остатак свијета	В.9				необавезујуће	необавезујуће
	Од чега:						
	- Биланс роба и услуга						
	- Биланс примарног дохотка и трансфера		0,0	0,0	0,0		
	- Капитални рачун						
2.	Нето кредитирање/задужевање приватног сектора	В.9/ EDP В.9	0,0	0,0	0,0		
3.	Нето кредитирање/задужевање шире владе		-284,7	-115,4	-153,0	-79,4	183,4
4.	Статистичка дискрепанција			необавезујуће	необавезујуће	необавезујуће	необавезујуће

Табела 2: Изгледи буџета шире владе - Република Српска

			2014	2015	2016	2017	2018
		ESA код	Год.	Год.	Год.	Год.	Год.
			X -2	X-1	X	X + 1	X + 2
			у 000 КМ				
	Нето кредитирање (В9) по под-секторима						
1.	Шира влада	S13	-284,7	-115,4	-153,9	-79,4	183,4
2.	Централна влада	S1311	-237,0	-45,8	-169,4	-115,1	125,5
3.	Државна влада	S1312					
4.	Локална влада	S1313	-3,9	42,4	43,4	41,2	46,8
5.	Фондови социјалне сигурности	S1314	-43,8	-112,0	-27,9	-5,5	11,2
	Шира влада (S13)						
6.	Укупан приход	TP	3.652,0	3.801,8	3.787,6	3.857,1	3.982,7
7.	укупна потрошња	TE	3.936,6	3.917,1	3.941,6	3.936,5	3.799,3
8.	Нето задужевање/кредитирање	EDP.B9	-284,7	-115,4	-153,9	-79,4	183,4
9.	Издаци по каматама	EDP.D41 укљ. FISIM	92,4	118,6	121,3	124,9	125,6
10.	Примарни биланс		-192,2	3,2	-32,7	45,5	309,0
11.	Једнократне и друге привремене мјере						
	Компоненте прихода						
12.	Укупан порез (12 = 12а+12б+12ц)		1.755,7	1.830,6	1.889,1	1.944,1	2.029,8

12.a	Порез на производњу и увоз	D2	1.356,3	1.402,3	1.467,7	1.516,5	1.587,6
12.6	Текући порези на приход и богатство	D5	362,5	385,0	381,8	390,0	403,4
12.ц.	Порез на капитал	D91	36,8	43,3	39,6	37,7	38,8
13.	Социјални доприноси	D61	1.429,5	1.496,3	1.462,8	1.486,0	1.518,8
14.	Приход од имовине	D4	41,4	31,5	39,4	30,2	29,9
15.	Остало (15 = 16-(12+13+14))		425,4	443,3	396,4	396,8	404,2
16=6	Укупан приход	TP	3.652,0	3.801,8	3.787,6	3.857,1	3.982,7
п.м.: Пореско оптерећење (D2+D5+D61+D91-D995)			3.185,2	3.326,9	3.351,9	3.430,1	3.548,6
Одабране компоненте потрошње							
17.	Колективна потрошња	P32	1.253,6	1.268,1	1.251,5	1.251,1	1.248,7
18.	Укупни социјални трансфери	D62 + D63	2.033,6	2.037,8	2.041,5	2.036,0	2.043,8
18.a.	Неновчани социјални трансфери	P31 = D63					
18.б.	Остали социјални трансфери осим неновчаних	D62					
19=9.	Издаци по каматама (укљ. ФИСИМ)	EDP.D41 + ФИСИМ	92,4	118,6	121,3	124,9	125,6
20.	Субвенције	D3	110,1	111,7	109,2	107,7	109,7
21.	Формација бруто фиксног капитала	P51	283,7	212,3	253,1	267,2	123,2
22.	Остало (22 = 23-(17+18+19+20+21))		163,2	168,6	165,0	149,6	148,3
23.	Укупна потрошња	TE	3.936,6	3.917,1	3.941,6	3.936,5	3.799,3
	п.м. накнада запосленима	D1	940,1	960,8	961,3	964,2	967,9

НАПОМЕНА:

У табели су консолидовани подаци за ниво Опште Владе Републике Српске који обухвата ниво Централне владе Републике Српске (буџет Републике Српске, корисници буџета Републике Српске унутар и изван Главне књиге трезора који имају властите рачуне, подаци о средствима од пројеката финансираних из иностранства и средствима са escrow рачуна), ниво јединица локалне самоуправе и фондови социјалне сигурности).

Табела 3: Потрошња шире владе по функцијама

			2014	2018
% од БДП-а		COFOG Код	Год. X-2	Год. X+2
1.	Генералне јавне услуге	1	471,2	611,7
2.	Одбрана	2	9,5	4,2
3.	Јавни ред и безбједност	3	307,8	263,7
4.	Економски послови	4	557,0	198,4
5.	Заштита околиша	5	15,4	16,0
6.	Стамбени смјештај и објекти у заједници	6	61,2	117,4
7.	Здравство	7	683,3	580,1
8.	Рекреација, култура и вјера	8	62,4	61,3
9.	Образовање	9	489,9	447,8
10.	Социјална заштита	10	1.278,8	1.498,6
11.	Укупна потрошња (ставка 7 = 26 у табели 2)	TE	3.936,6	3.799,3

Табела 6: Одступање од претходног програма

	2014	2015	2016	2017	2018
	Год.	Год.	Год.	Год.	Год.
	X-2	X-1	X	X +1	X +2
1. Раст БДП-а (% поена)					
Претходно ажурирање					
Најновије ажурирање					
Разлика					
2. Нето кредитирање шире владе					
Претходно ажурирање	-258,7	-105,9	-146,1	58,7	
Најновије ажурирање	-284,7	-115,4	-154,0	-79,4	183,4
Разлика	-25,9	-9,4	-7,9	-138,1	183,4
3. Бруто задуженост шире владе					
Претходно ажурирање					
Најновије ажурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разлика					

Табела 11: Временски распоред мјера структуралне реформе

1. Смањење пореског оптерећења рада			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Анализа могућности смањења доприноса	Утврђивање реалних и сигурних извора средстава	Припрема нацрта законских рјешења Усвајање нацрта законских рјешења	Јавне расправе Усвајање приједлога законских рјешења
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

2. Повећање фискалне одговорности и унапређење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Подзаконска акта за Закон о фискалној одговорности Нацрт Закона о систему унутрашњих фин. контрола на НСРС Именовање чланова Фискалног савјета	Успостављање Фискалног савјета Подзаконска акта Фискалног савјета Приједлог Закона о систему унутрашњих фин. контрола на НСРС	Подзаконски акти за Закон о систему унутрашњих фин. контрола на НСРС	
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

3. Сузбијање сиве економије			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Припрема Нацрта закона за сузбијање сиве	Јавне расправе		

економије			
Усвајање Нацрта закона за сузбијање сиве економије на Влади	Усвајање Приједлога закона за сузбијање сиве економије на Влади		
Усвајање Нацрта закона за сузбијање сиве економије на НСРС	Усвајање Приједлога закона за сузбијање сиве економије на НСРС		
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

4. Реформа здравственог система			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Успостављање континуираног система извјештавања здравствених установа и анализа стања Успостављање континуираног система извјештавања здравствених установа и анализа стања	Увођење трезорског система у Домове здравља	Укључивање секундарног и терцијарног нивоа у трезорски систем, те ФЗО	Укључивање секундарног и терцијарног нивоа у трезорски систем, те ФЗО
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Изналажење нових модела и извора финансирања здравственог система	Изналажење нових модела и извора финансирања здравственог система	Нормирање мреже здравствених установа	Нормирање мреже здравствених установа
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

5. Реструктурирање Жељезница Републике Српске			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016

Приједлог организационог реструктурирања, базиран на анализи Свјетске банке	Процес консолидације у току	Анализа Свјетске Банке завршена, приједлог реструктурирања упућен Влади РС на разматрање	Процес консолидације у току
Процес консолидације у току		Процес консолидације у току	
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Процес консолидације завршен			
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

6. Реиндустријализација у свим областима прерађивачке индустрије			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
	Анализа стања Израда списка одрживих и неодрживих предузећа у јавном власништву	Израда Програма реструктурирања и Програма приватизације	Израда Програма реструктурирања и Програма приватизације
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Рјешавање неодрживих предузећа у јавном власништву	Рјешавање неодрживих предузећа у јавном власништву	Рјешавање неодрживих предузећа у јавном власништву	Рјешавање неодрживих предузећа у јавном власништву
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

7. Осавременењен законски оквир банкарског сектора Републике Српске, те створене претпоставке за спровођење поступка реструктурирања банака			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III Доношење новог Закона о банкама Републике Српске Измјена Закона о Агенцији

			за банкарство Републике Српске Доношење подзаконских аката
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III Израда Акционог плана за имплементацију препорука FSAP мисије	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III Доношење Акционог плана за имплементацију препорука FSAP мисије
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018
Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III	Постепена имплемент. BAZEL-a II и BAZEL-a III

8. Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Бета верзија завршена Анализа је у току	Финална верзија регистра завршена	Анализа парафискалних намета завршена	Промјена закона
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

9. Усвајање и провођење Закона о стечају			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Усвајање Приједлога Закона о стечају на Влади Усвајање Приједлога Закона о стечају на НСПС			
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

--	--	--	--

10. Ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору			
Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016
Доношење подзаконских аката за Закон о раду	План људских ресурса у јавном сектору Усклађивање других законских рјешења са новим Законом о раду	Рedefинисање улоге Завода за запошљавање Анализа рјешења Закона о раду	Стратегија запошљавања Закон о подстицајима запошљавања
Q1 2017	Q2 2017	Q3 2017	Q4 2017
Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018

Табела 12: Скраћени преглед мјера структуралне реформе

1. Смањење пореског оптерећења рада	
Кратки опис	Смањење пореског оптерећења рада реализоваће се роз смањење доприноса, обезбјеђујући истовремено растерећење привреде, те сигурне и реалне изворе из којих ће бити надокнађена средства ванбуџетским фондовима због смањења прихода по основу доприноса. Влада Републике Српске очекује пун ангажман свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, те представника Међународног монетарног фонда, с обзиром да је ово и једна од приоритетних области дефинисаних Реформском агендом, чију је реализацију Република Српска покренула још у 2015. години, гдје је наведено да ће се додатне мјере, укључујући и повећање ПДВ-а размотрити до краја 2015. године.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	Најкасније до краја другог квартала извршити анализе стања и утврдити јасне и сигурне изворе који ће надокнадити средства ванбуџетским фондовима због губитка прихода од доприноса. У трећем кварталу припремити и усвојити Нацрте, а у четвртном кварталу, након обављених јавних расправа припремити и усвојити Приједлоге законских рјешења која ће омогућити пореско растерећење рада, али уједно и изворе додатног финансирања ванбуџетских фондова, прије свега Фонда здравственог осигурања. На тај начин, доношењем потребних законских рјешења на свим нивоима власти у БиХ, створили би се услови да се од 01.01.2017. године изврши пореско растерећење рада, осигуравајући и одрживост буџета ванбуџетских фондова, што је у складу и са Приједлогом Писма намјере ММФ-а.
Трошкови имплементације	Приједлог Владе Републике Српске је ишао у правцу смањења збирне стопе доприноса са 33,0% на бруто плату, на 31,6% на бруто плату, односно за 1,4 процентна поена (смањење стопа доприноса за здравствено осигурање за 1,0 процентни поен, за дјечију заштиту 0,1 процентни поен и за незапосленост 0,3 процентна поена). Према рачуницама Министарства финансија Републике Српске, финансијски ефекти предложених измјена довели би до пада прихода ванбуџетских фондова у укупном износу од око 72,4 милиона КМ (од тога Фонд здравственог осигурања 43,3 милиона КМ, Фонд дјечије заштите 4,5 милиона КМ, Завод за запошљавање 11,1 милион КМ, као и Фонд ПИО 13,4 милиона КМ због смањења бруто плата). У том случају, реалном сектору би остало на располагању 53 милиона КМ.
Очекивани утицај на конкурентност	Због смањења пореског оптерећења рада, привредни субјекти би били конкурентнији на иностраном тржишту.
2. Повећање фискалне одговорности и унапређење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору	
Кратки опис	Провођење Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, који је усвојен у 2015. години, значајно ћемо унаприједити фискалну одговорност и дисциплину за трошење јавних средстава у цијелом буџетском систему Републике Српске, односно, како на републичком нивоу, тако и на нивоу јединица локалне самоуправе и ванбуџетских фондова. Првенствени циљ је да сви субјекти буџетског система Републике Српске искажу укупне неизмирене обавезе, донесу реалне планове за њихово измирење у наредном периоду, те да се онемогући стварање обавеза изнад нивоа дефинисаних буџетима. Законом о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске уредићемо систем унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору, који обухвата финансијско управљање и контролу и интерну ревизију, утврђује методологија и стандарди и друга питања од значаја за успостављање, развој и спровођење система унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору. На тај начин, уз Закон о фискалној одговорности у Републици Српској, који је већ на снази, те усвајањем Закона о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске заокружићемо систем који ће омогућити значајно побољшање фискалне дисциплине и одговорности у Републици Српској.

Кратак преглед временског редослиједа имплементације	У прва два квартала припремити сва неопходна подзаконска акта по основу Закона о фискалној одговорности у Републици Српској, те успоставити Фискални савјет Републике Српске. Закон о систему унутрашњих финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске је усвојен на Влади у Нацрту, и намјера Владе је да до краја другог квартала буде усвојен у форми Приједлога на Народној скупштини Републике Српске, те да ступи на снагу од 01.07.2016. године. Друга половина године би била резервисана за усвајање неопходних подзаконских аката, како би наведено законско рјешење своју пуну примједну имало од 01.01.2017. године.
Трошкови имплементације	Наведена законска рјешења онемогућиће стварање обавеза већих од износа средстава која су буџетским корисницима дата на располагање буџетом, што ће створити значајне уштеде, како у буџету Републике, тако и у буџетима јединица локалне самоуправе. Анализа извршења буџета Републике за период 2010-2014. година, указује да су буџетски корисници у просјеку стварали обавезе око 25 милиона КМ веће од средстава која су им дата буџетским оквиром, с тим да су у 2011. и 2012. години, за подстицај пољопривреди, створене додатне обавезе у износу од 35,7 милиона КМ, односно 48,9 милиона КМ. На основу извршене анализе, можемо констатовати да ће провођењем наведених законских рјешења бити омогућене уштеде у износу од 25 милиона КМ на годишњем нивоу, кроз онемогућавање стварања обавеза изнад нивоа средстава датих буџетским оквиром од 01.01.2017. године.
Очекивани утицај на конкурентност	Уштеде које буду остварене биће могуће усмјерити у капиталне инвестиције, првенствено у инфраструктуру, што би посредно повећало конкурентност привреде Републике Српске.
3. Сузбијање сиве економије	
Кратки опис	Сузбијању сиве економије кроз усвајање неопходних законских рјешења, којима ће бити унапријеђен рад свих контролних органа је мјера чију смо реализацију започели још у 2015. години, припремајући неопходна законска рјешења, реализоваћемо у 2016. години. Сива економија значајно погоршава фискалну одрживост, односно, сива економија је вишеструко и из неколико аспеката негативна појава која умногоме спречава квалитетан економски напредак, стварањем прије свега нелојалне конкуренције, смањењем прихода буџета и ванбуџетских фондова, онемогућавањем запослених у сивој зони да остваре своја права из социјалних осигурања. Према томе, један од основних циљева Владе Републике Српске у наредном периоду, на путу остваривања фискалне одрживости, односно фискалне консолидације, јесте сузбијање и спречавање сиве економије
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	Законска рјешења потребо је усвојити до краја другог квартала 2016. године, како би са примјеном почели од 01.07.2016. године.
Трошкови имплементације	Финансијски ефекти наведене мјере огледају се у ефикаснијој наплати пореских прихода, те већем обухвату пореских обвезника, односно проширњу пореске базе, што би требало да побољша фискалну позицију како буџета Републике и буџета општина и градова, тако и фискални положај буџета ванбуџетских фондова. Међутим, анализе Министарства финансија Републике Српске јасно показују да ове мјере неће бити довољне да надокнаде губитак средстава ванбуџетским фондовима због смањења пореског оптерећења рада, већ да је потребно изнаћи реалне и сигурне изворе из којих ће бити обезбијеђена средства ванбуџетским фондовима, ангажовањем свих нивоа власти у БиХ, што је и једна од кључних обавеза из Реформске агенде.
Очекивани утицај на конкурентност	Смањење сиве економије, утицаће на смањење нелојалне конкуренције, те ће допринијети конкурентнијем положају привредних сруштава која не послују у „сивој зони“.
4. Реформа здравственог система	

Кратки опис	Реформа здравственог система биће реализована у неколико фаза. Као претходна мјера, биће извршена анализа дуговања здравственог система, односно домова здравља, те болничког сектора, како би се јасно утврдили износи обавеза, те предложио модел за њихово рјешење. Партнер у цјелокупној и свеобухватној реформи здравственог сектора биће експерти из Свјетске банке. Други корак у реформи здравственог система јесте увођење трезорског система пословања, који ће се реализовати у двије фазе. Прво ће бити уведен трезорски систем пословања у домове здравља, док ће у другој фази у трезорски систем бити укључен секундарни и терцијарни ниво здравствене заштите, те Фонд здравственог осигурања Републике Српске. На тај начин, створили бисмо простор да се, уз експертску помоћ стручњака из Свјетске банке пронађу нови модели и извори финансирања здравственог сектора, те изврши нормирање мреже здравствених установа.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	Успостављање континуираног система извјештавања здравствених установа и анализу стања потребно је завршити до краја првог квартала 2016. године. Намјера је да се увођење домова здравља у трезорски систем заврши до краја другог квартала 2016. године, а увођење секундарног и терцијарног нивоа у трезорски систем ће бити завршено до краја 2016. године. Изналажење нових модела и извора финансирања здравственог система је планирано да се реализује у првој половини 2017. године, како би до краја 2017. године било извршено и нормирање мреже здравствених установа.
Трошкови имплементације	Детаљна анализа обавеза здравственог система је тренутно у току, и исту Република Српска проводи са експертима Свјетске банке, тако да ће детаљне информације о финансијском стању и процјенама фискалних ефеката бити на располагању тек након анализе експерата Свјетске банке.
Очекивани утицај на конкурентност	Остварене уштеде биће могуће усмјерити у капиталне инвестиције, те тако повећати квалитет здравствених услуга.
5. Реструктурирање Жељезница Републике Српске	
Кратки опис	Финансијско и корпоративно реструктурирање Жељезница Републике Српске према Приједлогу Свјетске банке у оквиру кога су предвиђене активности: 3.а) Реструктурирање Жељезница Републике Српске 3.б) Консолидација власништва Жељезница Републике Српске. Финансијско и корпоративно реструктурирање Жељезница Републике Српске рад се у циљу довођења Жељезница Републике Српске у равноправан положај на тржишту, чиме ће се створити оквир за самостално функционисање предузећа уз смањење субвенција из буџета Републике Српске.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	3.а) Реструктурирање Жељезница Републике Српске - у првом кварталу 2016.г. биће готов Приједлог Свјетске банке о организационом реструктурирању Жељезница Републике Српске, који ће у трећем кварталу 2016.г. бити упућен на разматрање Влади Републике Српске. 3.б) Консолидација власништва Жељезница Републике Српске - у првом кварталу 2017.г. биће завршена консолидација власништва Жељезница Републике Српске, када ће Жељезница Републике Српске бити у власништву Владе Републике Српске.
Трошкови имплементације	3.а) Реструктурирање Жељезница Републике Српске - нема директних трошкова на буџет Републике Српске јер Приједлог реструктурирања ради Свјетска банка, а финансира Шведска Влада; 3.б) Консолидација власништва Жељезница Републике Српске - очекује се трошак од око 4,0 милиона КМ за откуп преосталог дијела власништа. Након усвајања Приједлога о начину реструктурирања Жељезница Републике Српске биће познати остали ефекти на буџет Републике Српске.
Очекивани утицај на конкурентност	Очекује се повећање обима превоза, а тиме и повећање прихода Жељезница Републике Српске, што ће имати за посљедицу смањење субвенција из буџета Републике Српске.
6. Реиндустријализација у свим областима прерађивачке индустрије	

Кратки опис	Имајући у виду да је прерађивачка индустрија значајан сектор индустрије Републике Српске, Влада Републике Српске ће у 2016. години започети, а у 2017. и 2018. години наставити, процес реиндустријализације у свим областима прерађивачке индустрије, која има за циљ покретање/оживљавање производње, повећање обима индустријске производње и запослености. Овај процес подразумијева и „генерално чишћење и спремање“ у привредним друштвима са већинским власништвом државе, од којих нека не послују или послују са минималним капацитетом, те су као таква неефикасна и неликвидна
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	Намјера Владе Републике Српске јесте да до краја 2016. године, у сарадњи са Инвестиционо-развојном банком Републике Српске, која управља фондовима који су власници државног капитала у предузећима, изради списак одрживих и неодрживих јавних предузећа, те Програм реструктурирања и Програм приватизације, а да питање рјешавања неодрживих предузећа у јавном власништву буде мјера у 2017. и 2018. години.
Трошкови имплементације	Анализом фискалног утицаја наведене мјере, јасно је да ће се онемогућити стварање нових губитака у предузећима која су у власништву Републике, те на тај начин, јавна средства која би била потребна да се обезбиједе за наставак „преживљавања“ наведених предузећа биће усмјерена у капиталне инвестиције. У овом моменту је готово немогуће процијенити колико би износиле потенцијалне уштеде, јер је потребно прво детаљно сагледати стање у сваком предузећу појединачно, што ће управо и бити једна од активности у 2016. години.
Очекивани утицај на конкурентност	Конкурентност привреде Републике Српске ће бити повећана, с обзиром да ће на тржишту да остану привредни субјекти који су спремни и који су у могућности да се „носе“ са тржишним изазовима.
7. Осавремењен законски оквир банкарског сектора Републике Српске, те створене претпоставке за спровођење поступка реструктурирања банака	
Кратки опис	У 2016. години биће осавремењен законски оквир који ће построжити бонитетне захтјеве банкарског пословања, укључујући адекватнију процјену профила ризика банака, квалитетније управљање ризицима, досљедну примјену стандарда корпоративног управљања, као и унаприједити надзорну функцију Агенције за банкарство Републике Српске увођењем додатних мјера ране интервенције, развојем консолидованог надзора, те стварањем претпоставки за спровођење поступка реструктурирања банака.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	До краја 2016. године биће донешен нови Закон о банкама Републике Српске, измјењен Закон о Агенцији за банкарство Републике Српске, у циљу усклађивања са новим Законом о банкама Републике Српске, посебно у сегменту реструктурирања банака, а уједно, Агенција за банкарство Републике Српске донијеће подзаконске акте неопходне за примјену новог Закона о банкама Републике Српске. У 2017. години Агенција за банкарство Републике Српске усвојиће Акциони план за имплементацију препорука FSAP мисије, који ће обухватати период од 2015. до 2017. године, док у периоду 2016-2018. година Агенција за банкарство Републике Српске планира постепену имплементацију BAZEL-a II и BAZEL-a III у складу са усвојеном Стратегијом и Измјеном и допуном Стратегије за увођење „Међународног споразума о мјерењу капитала и стандардима капитала BAZEL II“.
Трошкови имплементације	Нови Закон о банкама Републике Српске уводи банкама обавезу плаћања редовних и ванредних доприноса у Фонд за реструктурирање банака у складу са захтјевима нове директиве Европске уније о опоравку и реструктурирању кредитних институција, која подразумијева да се будућа реструктурирања системски значајних банака врше на терет средстава банкарског сектора, а не на терет буџетских средстава. Како је предвиђено да послове реструктурирања банака обавља Агенција за банкарство Републике Српске и да у оквиру исте буде успостављен Фонд за реструктурирање банака, исто ће довести до додатних трошкова успостављања посебног организационог дијела задуженог за реструктурирање банака, те трошкова потребне едукације запослених који ће обављати ове послове, а што ће бити финансирано из властитих прихода Агенције.

	Иако ова реформа захтијева додатне трошкове Агенције ради прилагођавања новим пословима, овакво рјешење представља мањи трошак у односу на друга могућа рјешења реструктурирања банака (нпр. оснивање посебне институције за реструктурирање и управљање Фондом). Такође, потенцијални трошак може представљати и коришћење ванредне јавне финансијске подршке, али само у случају да средства Фонда за реструктурирање банака нису довољна, а реструктурирање банке је од јавног интереса.
Очекивани утицај на конкурентност	Предложена мјера има за циљ обезбјеђење стабилног и сигурног финансијског система и заштиту депонената, као и већу тржишну дисциплину пословања банака.
8. Елиминисање препрека за пословање предузећа и инвестиције	
Кратки опис	Успостављање регистра парафискалних намета, да би се тиме онемогућило стварање нових парафискалних намета. Након тога уз помоћ USAID-а наставиће се анализа парафискалних намета који су укључени у регистар. На основу резултата анализе донијеће се одлука о евентуалном укидању одређених намета за које се покаже да нису оправдани. Ефекти ће бити познати по завршетку анализе. Поред наведеног, у оквиру ове мјере планирано је укидање Посебне републичке таксе, по основу чега ће бити остварени мањи приходи у буџету Републике Српске али и олакшице за привредне субјекте.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	1.а) Успостава регистра парафискалних намета - Бета верзија завршена у првом кварталу 2016. г, а финална верзија регистра очекује у другом кварталу 2016. г. 1.б) Анализа парафискалних намета - анализа је у току, завршетак анализе очекује се у трећем кварталу 2016. г. 1.ц) Укидање Посебне републичке таксе планира се у четвртм кварталу 2016. г.
Трошкови имплементације	Нема значајних трошкова везаних за прве двије активности, док ће укидање Посебне републичке таксе имати за посљедицу смањење прихода у буџету Републике Српске сса 10,0 милиона КМ.
Очекивани утицај на конкурентност	Растеређење привредних субјеката плаћања парафискалних намета
9. Усвајање и провођење Закона о стечају	
Кратки опис	Законом о стечају уређује се поступак реструктурирања и стечајни поступак, правне посљедице отварања и спровођења поступка реструктурирања и стечајног поступка, реорганизација стечајног дужника на основу стечајног плана, те међународни стечај. Имајући у виду постојеће проблеме и потешкоће у стечајном поступку, новим законом остварују се сљедећи циљеви: благовремено покретање поступка реструктурирања и стечајног поступка, финансијско и оперативно реструктурирање дужника у поступку реструктурирања, скраћивање периода трајања стечајног поступка, смањење трошкова, нарочито трошкова предујма, начин именовања стечајних управника уз поштовање принципа равномјерности и равноправности приликом именовања, као и старосна граница за стечајне управнике и висина њихових накнада, заштита права повјерилаца у стечајном поступку, унапређивање процеса реорганизације, у смислу његовог поједностављења, усклађивање прописа који имају утицаја на примјену Закона о стечајном поступку, те одређивање органа који би вршио надзор над примјеном законске одредбе која се тиче благовременог покретања поступка и који би изрицао санкције стечајном дужнику, односно органу овлашћеном за заступање стечајног дужника услед неблаговременог покретања поступка.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	С обзиром да је Закон о стечају усвојен у Нацрту у 2015. години, те да је прошао јавну расправу, очекујемо његово усвајање у првом кварталу 2016. године.
Трошкови имплементације	Фискални ефекти односе се на смањење трошкова вођења стечајног поступка и поступка реструктурирања, а уједно омогућиће бољу контролу и наплату потраживања између самих привредних субјеката, повећавајући на тај начин и ликвидност привреде. Односно, очекују се позитивни фискални утицаји из разлога што овај закон предвиђа финансијско и оперативно реструктурирање дужника у поступку реструктурирања, што резултира да привредно друштво не иде у стечај,

	односно да у крајњем случају не долази до гашења привредног друштва, већ исто наставља привредну активност, а своје дугове ће репрограмирати сходно споразуму о финансијском и оперативном реструктурирању, што доводи до тога да привредно друштво измирује своје пореске и друге фискалне обавезе, доприносе према јавним фондовима и плате према радницима.
Очекивани утицај на конкурентност	Овај закон ће утицати да привредна друштва у Републици Српској буду конкурентнија у односу на привредна друштва у другим земљама и региону из разлога што овај закон утиче на стварање квалитетнијег пословног окружења у Републици Српској, на начин да кроз поступак реструктурирања, односно ефикаснији, сигурнији и краћи стечајни поступак повјериоци могу наплатити своја потраживања. Овај закон доводи до сигурнијег и ефикаснијег остваривања потраживања у односу на важећи закон, што доводи до тога да страна привредна друштва улажу у Републику Српску и послују са привредним друштвима из Републике Српске.
10. Ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору	
Кратки опис	Кључна мјера Владе Републике Српске у области тржишта рада у 2016. години јесте ново радно законодавство и подршка запошљавању у реалном сектору. Нови Закон о раду омогућиће већу флексибилност тржишта рада, бољу повезаност висине плата са радним учинком, смањити негативне подстицаје за запошљавање, омогућити бољу заштиту права радника и смањити неформално запошљавање, те на тај начин значајно допринијети побољшању положаја и радника и привредних друштава. Након доношења новог Закона о раду приступиће се и измјенама других законских рјешења из области рада и запошљавања с циљем његовог усклађивања са новим законом о раду, као и закључивање новог Општег колективног уговора. Подршка запошљавању у реалном сектору биће дефинисана Стратегијом запошљавања и другим актима из области запошљавања, а приоритет ће бити дат категоријама породица погинулих бораца и најбољим студентима јавних универзитета. У јавном сектору увешће се обавезно вишегодишње планирање људских ресурса, које ће укључивати планове редовног и превременог пензионисања, рјешавања вишкова и контролисаног, редукованог запошљавања нових лица, с уважавањем приоритета дефинисаних у претходном ставу. Такође, редефинисање улоге Завода за запошљавање Републике Српске, у смислу јачања функције посредовања при запошљавању и спровођења програма и мјера активне политике запошљавања јесте важна активност Владе у 2016. години. За потребе послодаваца, обезбиједиће се доступност спискова незапослених лица, ради брже и лакше комуникације између послодаваца, са једне стране, и лица која траже запослење, са друге стране. Законом о подстицајима запошљавања, који ће се припремити у сарадњи са Привредном комором, креираће се мјере којим ће се послодавац стимулирати за број новозапослених радника у 2016. годину у односу на број радника у претходној години. Овим законом ће бити обухваћена привредна друштва и предузетници.
Кратак преглед временског редослиједа имплементације	Закон о раду је усвојен у 2015. години, тако да ће у 2016. години бити усвојени подзаконски акти, а приступиће се и усклађивању других законских рјешења са новим Законом о раду. Истовремено, вршиће се анализа рјешења из Закона о раду, са циљем отклањања проблема који се јаве у његовој примјени. Стратегија запошљавања биће припремљена до краја 2016. године, а биће припремљен и План људских ресурса у јавном сектору. Редефинисање улоге Завода за запошљавање у смислу његове веће отворености према послодавцима, реализоваће се у 2016. години, а до краја године припремиће се и усвојити и Закон о подстицајима запошљавања, чиме ће бити заокружена мјера подршке запошљавању у реалном сектору.

Трошкови имплементације	Фискални ефекти наведене мјере огледаће се у повећању пореза на доходак и доприносима за новозапослене раднике, док ће негативан ефекат на буџет бити исказан кроз поврат пореза или доприноса, кроз подршку запошљавању кроз нови Закон о подстицајима запошљавања, у зависности од рјешења које буде дефинисано. Међутим, важно је да ће нето ефекат на буџет сигурно бити позитиван.
Очекивани утицај на конкурентност	Већа флексибилност тржишта рада значајно ће унаприједити конкурентност привреде Републике Српске.

ПРИЛОГ 2: ВАЊСКИ ДОПРИНОСИ

Писмене примједбе и сугестије на документ Економска политика Републике Српске за 2016. годину искористили смо и као примједбе на документ Програм економских реформи Републике Српске за период 2016-2018. година, с обзиром да је ријеч о истим политикама.

С тим у вези, саставни дио овог документа чини и Прилог 2, дат у виду писмених Примједби са јавне расправе.